

RAZISKOVALNA NALOGA

OŠ VOJNIK

OH, TA NOVA GRIPA

Zdravstvo

Mentorica: Tatjana Hedžet

Avtorici: Taja Kuzman, 1995

Lektorica: Barbara Ojsteršek Bliznac

Lucija Dolšek, 1996

2009/2010

OŠ VOJNIK

KAZALO

POVZETEK.....	5
ZAHVALA.....	7
1 UVOD	8
1.1 Namen	8
1.2 Hipoteze	10
1.3 Metodologija dela.....	10
2 TEORETIČNI DEL	12
2.1 Splošno o novi gripi	12
2.2 Sezonska gripa.....	13
2.3 Ali smo zboleli za sezonsko ali novo gripo?.....	13
2.4 Prehlad.....	13
2.5 Pojmi	14
2.6 Cepljenje.....	15
2.6.1 Potek cepljenja.....	16
2.6.2 Sestava cepiva	16
2.6.3 Stranski učinki po cepljenju	16
2.7 Preventiva proti novi gripi.....	17
2.7.1 Osnovni ukrepi	17
2.8 Ukrepi, če smo zboleli	19
2.9 Zdravljenje	20
2.9.1 Oseltamivir	20
2.9.2 Zanamivir	21
3 RAZISKOVALNO DELO.....	23
3.1 Kronika o novi gripi	23
3.1.1 Potek pandemije nove gripe v Sloveniji od 1. avgusta 2009 do 31. januarja 2010	24
3.1.2 Potek cepljenja proti novi gripi v Sloveniji od 15. novembra 2009 do 31. januarja 2010... ..	25
3.2 Intervjuji.....	26
3.2.1 Intervju z dr. Alenko Trop Skaza z Zavoda za zdravstveno varstvo Celje.....	26
3.2.2 Intervju z gospodom dr. Branetom Šibancem, zaposlenim v Splošni bolnišnici Celje	28
3.2.3 Intervju s farmacevtom v lekarni v Vojniku.....	30
3.2.4 Intervju z zaposleno v trgovini Mercator v Vojniku.....	31
3.2.5 Intervju z obolelim za novo gripo.....	31
3.2.6 Intervju z ravnateljico OŠ Vojnik.....	32
3.3 Rezultati ankete	33
4 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK	49
4.1 Potrditev hipotez	49
4.2 Ugotovitve	50
5 SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE.....	52
6. PRILOGE	55
6.1 Anketni vprašalnik.....	55

KAZALO SLIK IN GRAFIKONOV

Slika 1: Logotip o novi gripi.	8
Slika 2: Plakat na šolski oglasni deski.	9
Slika 3: Umivanje rok v učilnici.	9
Slika 4: Umivanje rok v jedilnici.	9
Slika 5: Razkuževanje rok	10
Slika 6: Uporaba razkužila	10
Slika 7: Taja Kuzman in Lucija Dolšek med raziskovanjem.	11
Slika 8: V ZD Vojnik.	11
Graf 1: Število laboratorijsko potrjenih primerov.	25
Graf 2: Število cepljenih oseb proti novi gripi.	26
Graf 3: Razvrstitev anketirancev po starosti in spolu.	33
Graf 4: Pogostost umivanja rok po starosti.	35
Graf 5: Skrb za higieno pred pandemijo nove gripe.	36
Graf 6: Opravljeni preventivni ukrepi.	37
Graf 7: Ravnanje v primeru bolezni nove gripe.	39
Graf 8: Mnenje o razvoju nove gripe po spolu.	40
Graf 9: Število cepljenih proti novi gripi.	42
Graf 10: Število oseb, starih od 6 do 15 let, cepljenih proti novi gripi.	42
Graf 11: Število cepljenih in tistih, ki se še nameravajo cepiti.	43
Graf 12: Razlog necepljenja.	44
Graf 13: Število cepljenih proti sezonski gripi.	45
Graf 14: Mnenje anketiranih, ali je nova gripa hujša od sezonske.	46
Graf 15: Koliko ljudi se boji nove gripe.	46
Graf 16: Število prebolelih novo gripo.	48
Graf 17: Skupno število kroničnih bolnikov anketirancev.	48

KAZALO PREGLEDNIC

Tabela 1: Spol in starost anketirancev.	33
Tabela 2: Pogostost umivanja rok po spolu.	34
Tabela 3: Pogostost umivanja rok po starosti anketirancev.	35
Tabela 4: Skrb za higieno pred pandemijo nove gripe po spolu.	36
Tabela 5: Opravljeni preventivni ukrepi.	37
Tabela 6: Poznavanje znakov nove gripe po spolu.	38
Tabela 7: Poznavanje znakov nove gripe pri osebah, starih od 6 do 15 let.	38
Tabela 8: Ravnanje v primeru bolezni nove gripe po spolu.	39
Tabela 9: Mnenje o razvoju nove gripe po spolu.	40
Tabela 10: Število cepiv v Sloveniji.	41
Tabela 11: Število cepljenih proti novi gripi po spolu.	41
Tabela 12: Število oseb, starih od 6 do 15 let, cepljenih proti novi gripi, po spolu.	42
Tabela 13: Število cepljenih in tistih, ki se še nameravajo cepiti po spolu.	43
Tabela 14: Razlog necepljenja proti gripi po spolu.	44
Tabela 15: Število cepljenih proti sezonski gripi po spolu.	45
Tabela 16: Število oseb, starih od 6 do 15 let, cepljenih proti sezonski gripi, po spolu.	45
Tabela 17: Mnenje anketiranih, ali je nova gripa hujša od sezonske.	46
Tabela 18: Koliko ljudi se boji nove gripe, razdeljeno po spolu.	46
Tabela 19: Število tistih, ki so preboleli novo gripo, po spolu.	47
Tabela 20: Število tistih, ki so preboleli novo gripo, po spolu, za starost od 6 do 15 let.	47
Tabela 21: Število kroničnih bolnikov po spolu.	48

POVZETEK

ZDRAVSTVO

Naslov naloge: OH, TA NOVA GRIPA

Avtorici: Lucija Dolšek, Taja Kuzman

Mentorica: Tatjana Hedžet

Lektor: Barbara Ojsteršek Bliznac

Šola: OŠ Vojnik

Glavni namen najine raziskovalne naloge je bil izvedeti čim več podatkov o novi gripi in te podatke razširiti med ljudi.

Za pridobitev podatkov sva pregledali že obstoječo literaturo, izvedli sva anketo med učenci tretje triade in v njihovih družinah ter jo razdelili tudi med prijatelje in sosede, opravili pa sva tudi nekaj intervjujev. Obiskali sva nekaj javnih krajev ter si ogledali njihovo preventivo.

Ugotovili sva, da virus nove gripe A (H1N1) povzroča akutno okužbo dihal, lahko tudi poslabša osnovno kronično bolezen. Prenaša se s kužnimi kapljicami. Virus ima gene iz virusov prašičje, ptičje in človeške gripe. Pred novo gripo se zavarujemo s pravilno higieno ter cepljenjem proti novi gripi.

S pomočjo ankete sva ugotovili, da večina anketiranih skrbi za svojo higieno. Večina anketiranih se ni cepila proti novi gripi. Le 34,2 % anketiranih ve, da sta v Sloveniji na voljo dve cepivi. Večina anketiranih ni zbolela za novo gripo.

Preko intervjujev sva ugotovili, da je skrb za higieno v javnih prostorih večja kot prejšnja leta, da je na naši šoli, OŠ Vojnik, za novo gripo zbolelo le malo učencev in da se je v celjski regiji cepilo približno 12.500 ljudi.

SUMMARY

HEALTH SERVICE

Title: Oh, that new flu

Authors: Lucija Dolšek, Taja Kuzman

Mentor: Tatjana Hedžet

Lector: Barbara Ojsteršek Bliznac

School: Primary School Vojnik

The main purpose of our research paper is to find as much information on the new influenza as possible and share it with the others.

To get the information we have read all the available literature, prepared a questionnaire for our schoolmates, their families, friends and neighbours. We have also made a few interviews. We have visited some public places and looked into their prevention measures.

We have found out that the influenza A (H1N1) virus causes an acute infection of respiratory system and can also make a chronic disease worse. It spreads by respiratory secretion of a sick person. The virus contains genes from swine, bird and human flu viruses. We can protect ourselves by proper hygiene and vaccination.

The questionnaire shows that most people take care of their hygiene. However, they were not vaccinated against swine flu. Only 34.2% of them know that there are two kinds of vaccine available in Slovenia.

The majority didn't fall ill with the swine flu.

In our interviews we have found out that the hygiene in public places has improved, that at our school - Primary School Vojnik - only a few pupils got sick with the new flu and that in Celje region there were approximately 12,500 people vaccinated.

ZAHVALA

Ta raziskovalna naloga ne bi nastala brez pomoči in spodbude nekaterih ljudi.

Radi bi se zahvalili:

- svojima družinama, ker sta naju spodbujali in nama pomagali;
- Lani Kuzman in Tadeji Dolšek, ki sta nama pomagali pregledati ankete;
- svoji mentorici, gospe Tatjani Hedžet, ki nama je pri ustvarjanju raziskovalne naloge bila v veliko oporo;
- gospe dr. Alenki Trop Skaza, da si je vzela čas in odgovorila na najina vprašanja;
- prav tako se zahvaljujema farmacevtu in trgovki, da sta si vzela čas za najin intervju;
- sošolcu Matevžu Sešlu, da si je vzel čas za intervju;
- gospe ravnateljici Majdi Rojc, da si je vzela čas za najin intervju;
- vsem anketiranim, da so preišljeno rešili najino anketo;
- gospe Simoni Žnidar, vodji raziskovalne dejavnosti na naši šoli;
- lektorici, gospe Barbari Ojsteršek Bliznac;
- gospe Olgi Kovač, ki nama je pomagala, da sva lahko obiskali Zdravstveni dom v Vojniku in intervjuvali farmacevta v lekarni v Vojniku ter dr. Šibanca z infekcijskega oddelka;
- gospe Nevenki Drofenik za prevod povzetka;
- gospodu dr. Branetu Šibancu, ki si je vzel čas in odgovoril na najina vprašanja.

1 UVOD

V času, ko sva ustvarjali raziskovalno nalogo, sva srečali veliko ljudi, ki so potem, ko sva jim povedali, da raziskujeva novo gripo, rekli: "Nova gripa? To je le še ena preveč napihnjena medijska zgodba. Saj epidemije v resnici sploh ni bilo!" ali pa: "Cepljenje proti novi gripji je še bolj nevarno kot nova gripa sama!" ter "Novo gripo so ustvarili zato, da zmanjšajo število svetovnih prebivalcev, ker nas je preveč." Slišali sva mnogo podobnih, pa tudi čisto nasprotnih mnenj in več ko sva jih slišali, vedno bolj neverjetna so postajala. Torej, je vse to res?

S temi mnenji v glavi sva raziskovali naprej in tako je nastala ta raziskovalna naloga. Z namenom, da si lahko vsi, ki jih tema nova gripa zanima, v najini raziskovalni nalogi pogledajo dejstva, ki sva jih zbrali, in sami presodijo, če se za zgoraj omenjenimi mnenji skriva zrno resnice.

Slika 1: Logotip o novi gripji.

(Vir: <http://www.zzv-ce.si/uploads/SLIKE2009/nova%20gripa.jpg>)

1.1 NAMEN

Poleti leta 2009 se je veliko govorilo o novi gripji. Skoraj vsak dan smo lahko slišali oziroma brali novice o novi gripji po televiziji, radiu ali v časopisu in revijah. Ker so bile počitnice, se nas, šolarjev, to obveščanje sploh ni dotaknilo in vsi smo mislili, da bo kmalu mimo. Ko pa se je septembra 2009 začel pouk, smo ugotovili, da je nova gripa veliko bolj nalezljiva, kot smo mislili, saj nas je naša šola, OŠ Vojnik, zelo dobro seznanila z ukrepi, ki jih je izdalo ministrstvo za zdravstvo.

Slika 2: Plakat na šolski oglasni deski. (foto: Taja Kuzman, februar 2010)

Dobili smo stroga navodila, da si mora vsak učenec z milom temeljito umiti roke, kdor želi, pa lahko uporabi tudi razkužilo. V vsaki učilnici in na hodnikih visijo plakati o zaščiti pred okužbo z virusom nove gripe.

Slika 3: Umivanje rok v učilnici.

Slika 4: Umivanje rok v jedilnici.

(foto: Taja Kuzman, februar 2010)

Tako sva se odločili, da o novi gripi izveva več. Želeli sva izvedeti čim več o novi gripi, najino znanje pa želiva razširiti še na najine sošolce, prijatelje in družino. Kljub temu da vsak dan časopisi, radii in televizijske oddaje objavijo nove novice o pandemiji nove gripe, verjameva, da ljudje o njej še vedno ne vedo dovolj. Hkrati med ljudmi krožijo vedno bolj neverjetne govorice o novi gripi, zato želiva ugotoviti, kaj je res in kaj ne.

Slika 5: Razkuževanje rok

(foto: Taja Kuzman, februar 2010)

Slika 6: Uporaba razkužila

1.2 HIPOTEZE

- Vsi anketirani skrbijo za svojo higieno (si umivajo roke pred jedjo in kihajo ter kašljajo v robec).
- Veliko anketiranih se ne bo cepilo proti novi gripi.
- Večina anketiranih ne misli, da je nova gripa hujša od sezonske gripe.
- Večina anketiranih se ne boji nove gripe.
- Večina anketiranih pozna simptome nove gripe.
- Večina anketiranih ljudi meni, da so za novo gripo krivi prašiči.
- Le malo anketiranih je zbolelo za novo gripo.
- V večini javnih poslopij so poskrbeli za zaščito ljudi pred novo gripo.

1.3 METODOLOGIJA DELA

Svojo raziskovalno pot sva začeli z iskanjem gradiva o novi gripi. Informacije sva poiskali v različnih knjigah, revijah, člankih iz časopisov, veliko zanimivih in koristnih podatkov sva pa našli na internetnih straneh.

Slika 7: Taja Kuzman in Lucija Dolšek med raziskovanjem.

(foto: Tatjana Hedžet, februar 2010)

Sledilo je zbiranje podatkov o novi gripi, cepljenju in njenih posledicah.

Delo je potekalo tudi na samem terenu, obiskali sva ZZV Celje, ZD Vojnik, lekarno.

Slika 8: V ZD Vojnik.

(foto: Taja Kuzman, februar 2010)

Veliko koristnih informacij sva dobili na spletni strani ZZV Celje in Ministrstvu za zdravje RS. Opravili sva tudi nekaj intervjujev.

Pripravili sva anketo, ki sva jo razdelili učencem naše šole, njihovim staršem, starim staršem, sosedom, naključnim občanom Občine Vojnik. Rezultate ankete sva analizirali, ugotovitve pa prikazali s pomočjo grafov in tabel.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 SPLOŠNO O NOVI GRIPI

Nova gripa je akutna okužba dihal, ki jo povzroča virus gripe A (H1N1). Naš imunski sistem se do zdaj še ni srečal z virusom nove gripe in je verjetnost okužbe večja kot pri sezonski gripi, zaradi česar se lahko pričakuje, da bo zbolelo veliko ljudi. Virus se lahko prenaša s človeka na človeka.

Prve primere okužbe ljudi z virusom gripe A (H1N1) so opazili na ameriškem kontinentu konec marca in v začetku aprila 2009. Ker se je novi virus začel širiti tudi na druge celine, je Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) 11. junija 2009 razglasila 6. stopnjo pandemske pripravljenosti.

Virus nove gripe se prenaša podobno kot virus navadne sezonske gripe, običajno kapljično:

- s kužnimi kapljicami, ki nastajajo s kašljanjem, kihanjem, govorjenjem,
- z neposrednim tesnim telesnim stikom z obolelim (npr. poljubljanje, objemanje),
- z dotikom onesnaženih površin in predmetov (jedilni pribor, kozarci, kljuge, telefonske slušalke ...).

Ne moremo pa se okužiti, če jemo svinjsko meso. Pandemija nove gripe povzroča enake bolezenske znanke kot sezonska gripa: mrazenje, povišano telesno temperaturo, izčrpanost, bolečine v mišicah in kosteh, bolečine v žrelu, suh kašelj. Razlikuje pa se v številu obolelih, ki je pri novi gripi bistveno večje. Kot pri okužbi z virusom sezonske gripe se lahko tudi pri okužbi z virusu nove gripe poslabša staja osnovne kronične bolezni (pljučne, srčno-žilne ...). Povečano tveganje zaradi zapletov imajo le kronični bolniki, nosečnice, starejši od 65 let ter mlajši od dveh let.

Virus gripe A (H1N1) povzroča pandemijo nove gripe. Ta lahko zunaj človeškega telesa preživi različno dolgo – na trdih površinah (plastika, kovina) od 24 do 48 ur, na blagu, papirju in tkanini oz. mehkih površinah pa od 8 do 12 ur. Tudi čas, ko se lahko okužimo z virusom, je odvisen od tega, na kakšni onesnaženi površini je virus. Okužimo se lahko v času od 2 do 8 ur potem, ko se je pojavil na trdi površini, ali le nekaj minut potem, ko se je virus pojavil na mehki površini.

Bolnik je najbolj kužen na začetku bolezni. Kužnost se s trajanjem bolezni zmanjšuje ter po 7 dneh praviloma preneha. Nekoliko dlje pa so lahko kužni otroci in imunsko oslabljeni ljudje.

2.2 SEZONSKA GRIPA

Sezonska gripa se v izbruhih pojavlja skoraj vsako jesen in zimo in je znana že več stoletij. Gripa je akutno virusno obolenje dihal. Obstajajo trije virusi gripe, bolj pomembna sta tipa A in B, ki povzročata epidemije t. i. sezonske gripe. Tip C pa redkeje povzroča bolezen.

Simptomi se takoj pojavijo. Da se pojavijo klinični znaki, običajno traja od 1 do 4 dni, v povprečju 2 dni. Virusa gripe tipa A in tipa B povzročata podobne simptome, kot so glavobol, visoka vročina, tresavica, suh kašelj, bolečine v mišicah in kosteh, slabost in izguba apetita. Za hujše oblike je značilna huda izčrpanost. Dihalni znaki, kot so izcedek, zamašen nos in boleče žrelo, se tudi pojavijo, ampak so prvih nekaj dneh prekriti z drugimi znaki. Bolezen, ki jo povzroči virus gripe tipa C, pa se pojavlja redko. Včasih jo spremlja povišana telesna temperatura, še redkeje pa pride do hujših obolenj spodnjih dihal. Gripa navadno traja en teden. Gripa je pogostejša pri otrocih. Pri odraslih s kroničnimi srčnimi in dihalnimi boleznimi, pri nosečnicah, otrocih in imunsko oslabljenih posameznikih pa se lahko razvije tudi pljučnica.

Virus gripe se prenaša s kužnimi kapljicami. Virus lahko na površinah preživi do nekaj ur. Cepljenje proti gripi je v preventivi primarnega pomena. Za preprečevanje okužbe je treba upoštevati higienske ukrepe: redno in temeljito umivanje rok, ne smemo kašljati in kihati v druge (uporaba robčka ali pa si usta in nos pokrijemo z zgornjim delom rokava in si nato roke temeljito umijemo z vodo in milom), če se srečaš z zbolelim, moraš biti vsaj en meter proč od tiste osebe, ostati moraš doma, če opaziš simptome gripe.

2.3 ALI SMO ZBOLELI ZA SEZONSKO ALI NOVO GRIPLO?

Bolezni znaki sezonske in nove gripe so si podobni. Zdravnik bo posumil, da gre za okužbo z novim virusom, če imamo znake, značilne za gripo, ter smo bili v stiku z bolnim, pri katerem je potrjena nova oblika gripe. Jasna potrditev je možna le z laboratorijskimi preiskavami.

2.4 PREHLAD

Poleg sezonske gripe se v jesenskih in zimskih mesecih pojavlja tudi prehlad. Prav zaradi tega in zaradi podobnih simptomov ju ljudje pogosto zamenjujejo. Tudi prehlad povzročajo različne vrste virusov. Zaradi njihove številčnosti, raznovrstnosti in nenehnega spreminjanja

nikoli ne postanemo popolnoma odporni proti njim, zato se lahko vedno znova okužimo ter zbolimo. Tako ostanejo edina preventiva le zdrav način življenja in higienski ukrepi, enaki kot pri sezonski gripi (redno in temeljito umivanje rok, ne smemo kašljati in kihati v druge, če se srečaš z zbolelim, moraš biti vsaj en meter proč od tiste osebe, ostati moraš doma, če opaziš simptome gripe).

Prehlad običajno poteka v milejši obliki, traja pa od 5 do 10 dni. Telesna temperatura je redko povišana, predvsem pri otrocih. Bolezenski znaki se začnejo pojavljati postopoma: najprej značilna pekoča bolečina v žrelu in boleče požiranje, sledi zamašen nos, izcedek iz nosu, nato pa še kašelj. Znaki se največkrat pojavijo 2 do 3 dni po okužbi.

2.5 POJMI

»Virus gripe A (H1N1)v ima gene iz virusov prašičje gripe, ki se pojavljajo pri prašičih v Evropi in Aziji, ter gene virusov ptičje in človeške gripe. Nastal je nov virus, ki se hitro prenaša med ljudmi. Virus na zunanjih površinah preživi različno dolgo, odvisno od vrste površin, temperature, vlažnosti in kislosti okolja, obsevanja z UV-žarki ter količine virusa na onesnaženi površini. Prenaša se kapljično, s posrednim in neposrednim stikom. Na trdih površinah lahko ostane od 24 do 48 ur, na mehkih pa od 8 do 12 ur.« (Internet-Ustavimo gripo!-pregled pojmov-)

»Pandemija – epidemija, ki zajame velika področja, tudi ves svet.« (K. Dolinar, S. Knop, tretja izdaja 2004, str. 768)

»Pandemija (pandemos izhaja iz latinske besede pandere, kar pomeni razprostranjen, razširjen) pomeni, da je okužba zajela več držav in se razširila na več celin. Do pandemije običajno pride, kadar se v okolju pojavi nov povzročitelj nalezljive bolezni, s katerim se ljudje še nikoli nismo srečali in smo zato zanj bolj dovzetni. Zato ima sposobnost povzročiti obolenja in se lahko hitro širi med ljudmi. Pandemija se običajno pojavlja v več valovih, ki se po svojih značilnostih lahko med seboj povsem razlikujejo. Vsaki pandemiji sledi postpandemična faza. Med trajanjem pandemije se z novim virusom okuži veliko ljudi, ki nato razvijejo imunost, nekateri pa imunost pridobijo s pravočasnim cepljenjem. Svetovna zdravstvena organizacija je 11. junija 2009 razglasila pandemijo gripe A (H1N1)v, ki je v teku in bo najverjetneje trajala nekaj mesecev.« (Internet-Ustavimo gripo!-pregled pojmov-)

2.6 CEPLJENJE

Cepljenje proti novi gripi je najučinkovitejša zaščita pred obolenjem z novo gripo. V Sloveniji sta na voljo dve na novo izdelani cepivi pandemix in celvapan, ki je primerno tudi za osebe, alergične na jajčne beljakovine. Cepivi pa ne učinkujeta tudi proti sezonski gripi, prav tako cepiva proti sezonski gripi ne učinkujejo proti novi gripi.

Pri cepivu pandemix so delci virusa nove gripe namnoženi v jajcih, zato cepivo ni primerno za osebe, alergične na jajčne maščobe.

Oseba je alergična na jajčne maščobe, če se po zaužitju jajc pojavi alergična reakcija. Njeni znaki so otekline, težave z dihanjem, kožni izpuščaji, koprivnica, bolečine v trebuhu ter padec krvnega tlaka z motnjo zavesti. Da je oseba potrjeno alergična na jajca, mora opraviti tudi alergološke teste.

Pandemsko cepivo (oz. cepivo proti novi gripi) se uporablja le v primeru pandemske gripe A (H1N1). Cepivo proti novi gripi je t. i. "mrtvo" cepivo, kar pomeni, da so delci virusa, ki jih vsebuje, neaktivni. Tako cepivo ne more povzročiti bolezni.

Cepljenje za zdravstvene delavce se je začelo zadnji teden v oktobru leta 2009, za kronične bolnike pa novembra 2009 v zdravstvenih domovih in zavodih za zdravstveno varstvo.

Najprej so bili cepljeni zdravstveni delavci (od zadnjega tedna v oktobru 2009) in kronični bolniki (od novembra 2009), od takrat pa je možno cepljenje za vse ljudi. Cepljenje proti novi gripi izvajajo v zdravstveni domovih in na zavodih za zdravstveno varstvo. Cepivo je za cepljenje brezplačno, plačati morajo le storitev cepljenja, ki stane 7 evrov.

S cepivom proti novi gripi ne smejo biti cepljene osebe, ki imajo visoko telesno temperaturo, otroci, mlajši od 6 mesecev, bolni ter osebe, alergične na katerokoli sestavino pandemskega cepiva ter na ovalbumin, formaldehid, gentamicinijev sulfat ali natrijev deoksiholat, ki se lahko pojavijo v cepivu. Cepljenje so po posvetu z ginekologom lahko tudi nosečnice in doječe matere.

Cepljenje proti novi gripi ni potrebno, če je oseba že z laboratorijskim testom dokazano prebolela novo gripo, saj je tako že razvila odpornost proti njej.

Vse osebe so cepljene s cepivom pandemix, razen osebe, alergičnih na jajčne ali piščančje beljakovine, ki so cepljene s cepivom celvapan.

Učinkovitost cepiva je odvisna od starosti in zdravja cepljene osebe. Pri osebah z oslabeлим imunskim sistemom je lahko učinkovitost cepiva zmanjšana.

2.6.1 Potek cepljenja

Cepivo je vbrizgano v mišico nadlahti ali stegna. Za otroke, stare manj kot pol leta, cepljenje ni priporočljivo. Otroci od 6 mesecev do 9 let prejmejo dva polovična odmerka (po 0,25 ml) s presledkom vsaj treh tednov, otroci, starejši od 10 let, ter odrasli prejmejo 1 odmerek (0,5 ml), osebe z oslabiljenim imunskim sistemom prejmejo 2 odmerka (po 0,5 ml) s presledkom vsaj treh tednov, osebe, alergične na jajca, prav tako prejmejo 2 odmerka (po 0,5 ml) s presledkom vsaj treh tednov.

Približno 7 do 10 dni po cepljenju cepljena oseba postane imuna na virus nove gripe. Če se je cepljena oseba z virusom nove gripe okužila pred cepljenjem ali do 10 dni po cepljenju, je možno, da vseeno zbolí.

2.6.2 Sestava cepiva

Cepivo proti novi gripi vsebuje beljakovine s površine virusa nove gripe. Ko je oseba cepljena, njen imunski sistem razvije protitelesa proti beljakovinam virusa. Tako ob okužbi hitreje ustvarja protitelesa in obvaruje cepljeno osebo pred obolenjem z novo gripo.

Cepivo proti novi gripi vsebuje še adjuvans ASO3 (skvalen, ki je izvlečen iz jetrnih maščob morskega psa, a je kljub temu cepivo varno za ljudi, alergične na ribe, polisorbit 80, tokoferol), ki izboljša odziv imunskega sistema na virus nove gripe, oktaksinol 10, tiomersal, natrijev klorid, natrijev hidrogenfosfat, kalijev dihidrogenfosfat, kalijev klorid, magnezijev klorid in vodo za vbrizganje. Cepivu je dodan tudi tiomersal, ki deluje kot konzervans in vsebuje živo srebro (približno 50 % celotne spojine), a glede na testiranja ne povzroča stranskih učinkov.

2.6.3 Stranski učinki po cepljenju

Najpogostejši so oteklina, bolečina ali rdečina na mestu cepljenja, bolečine v mišicah in sklepih, mrzlica, oslabelelost, povečano znojenje, kašelj, bledost, utrujenost ter zvišana telesna temperatura. Manj pogosti so slabost, bruhanje, omedlevica, mravljinčenje, krči, nezavest, jok bolečine v želodcu, omotica, driska, nespečnost ter izpuščaji. Vsi ti učinki minejo po nekaj dneh.

Resni stranski učinki so redki, zelo redko se po cepljenju pojavi alergična reakcija, ki bi lahko povedla do anafilaktičnega šoka.

Slovenija naj bi po predvidevanjih v letu 2009 prejela 266.000 odmerkov cepiva in do konca marca leta 2010 preostalo količino, ki je 534.000 odmerkov.

2.7 PREVENTIVA PROTI NOVI GRIPI

2.7.1 Osnovni ukrepi

Da ne zbolimo za novo gripo, je najbolj pomembno poskrbeti za svojo higieno, kar pomeni, da si je potrebno pogosto umivati roke ter kihati in kašljati v robec.

Roke si je potrebno umiti za kašljanjem, kihanjem, dotikanjem okuženih površina ali obolelih oseb ter za brisanjem nosu. Roke si je priporočeno umiti tudi pred jedjo. Umivamo si jih vsaj 20 sekund z milom in vodo, nato pa si jih obrišemo s papirnato brisačo ali brisačo iz blaga in z njo zapremo pipo. Če milo in voda nista na voljo, lahko uporabimo tudi razkužilo, ki ga lahko kupimo v lekarnah ali boljše založenih trgovinah, lahko pa uporabimo tudi robčke z razkužilom, "s katerimi si temeljito obrišemo roke" [2]. Če so roke vidno umazane, jih razkužilo ne očisti dovolj, zato je v tem primeru nujno potrebno čiščenje rok z vodo in milom. Z rokami se prav tako ni dobro dotikati ust, oči in preostalih delov obraza, saj lahko tako virus z rok vnesemo v notranjost telesa.

Kašljati in kihati je potrebno v papirnat robec, tako da z njim pokrijemo nos in usta, in ga nato odvreči v koš za smeti. "Če robca nimamo ob sebi, lahko zakašljamo ali kihnemo v zgornji del rokava." [2]

Osebam, ki kažejo znake nove gripe, se je bolje izogibati oz. biti vsaj en meter oddaljen od njih, če pa se temu ne moremo izogniti, lahko uporabimo zaščitno masko, ki jo prodajajo v lekarnah.

Prostore, kjer se zadržuje veliko ljudi, je potrebno večkrat prezračevati.

V šolah

Šole imajo za primere pandemije predpisano preventivo in so bile na novo gripo pripravljene, še preden se je začela. Zdravniki predlagajo šolam, da naj še posebej poskrbijo za higieno učencev, še posebej za umivanje rok ter kašljanje in kihanje v robec ali zgornji del rokava.

Na večini šol je priporočeno, da učence preko plakatov izobražujejo o preventivi pred novo gripo.

Zdravi učenci morajo hoditi k pouku, bolni pa morajo ostati doma vsaj sedem dni.

Če učitelj pri učencu opazi simptome nove gripe, lahko učenca nemudoma pošlje domov.

Na delovnih mestih

Priporočeno je, da ljudje na delovnih mestih izvajajo osnovne ukrepe proti novi gripi, o katerih jih morajo delodajalci obvestiti preko plakatov, letakov ...

Delodajalci morajo prav tako delovne prostore oskrbeti z razkužili in milom ter tekočo vodo, poskrbeti pa morajo tudi za redno čiščenje delovnih prostorov.

Če zaposleni kaže znake nove gripe, mora ostati doma, dokler se ne pozdravi.

Na potovanju v tujih državah

Potovanja v tujino niso nevarna, vendar pa je potrebno natančno upoštevati vsa navodila in higienska ravnanja. Priporočeno je, da potniki skrbno spremljajo informacije o preventivi proti novi gripi v tuji državi.

Okužba z novo gripo je možna v vseh državah sveta, večja nevarnost pa je v državah z večjim številom okuženih ljudi ter slabšim higienskim nivojem.

Pred potovanjem se je potrebno pozanimati, kakšen je zdravstveni sistem v državi, kamor nameravamo potovati. Potrebno je imeti zdravstveno zavarovanje, dobro pa je s seboj imeti tudi t. i. potujočo lekarno oziroma zdravila, ki jih boste morda potrebovali. "Potniki naj si pred potovanjem preberejo informacije na spletnih straneh [Svetovne zdravstvene organizacije](#) (informacije v angleščini) na spletni strani www.who.int/en/, [Evropskega centra za preprečevanje in nadzor nad nalezljivimi boleznimi](#) (informacije v angleščini) na spletni strani <http://ecdc.europa.eu>, [Centra za obvladovanje in preprečevanje nalezljivih bolezni](#) v Atlanti, ZDA (informacije v angleščini) na spletni strani www.cdc.gov/h1n1flu/ in [Inštituta za varovanje zdravja](#)." [6]

Med potovanjem naj se potniki držijo vseh osnovnih ukrepov proti novi gripi, če zbolijo, pa naj ostanejo v hotelski sobi in se držijo navodil lokalnih zdravnikov. Če po potovanju zbolimo, se posvetujmo z osebnim zdravnikom.

2.8 UKREPI, ČE SMO ZBOLELI

Kdor opazi simptome nove gripe, ki so mrazenje, vročina, bolečina v mišicah in kosteh ter nahod, prepreči njeno širjenje tako, da ostane doma.

Ne hodi na javna mesta, ne sprejema obiskov in se izogiba tesnih stikov z domačimi. Po telefonu se naj posvetuje s svojim zdravnikom. Če se stiku z drugimi ljudmi ni mogoče izogniti, mora bolnik v javnosti nositi masko.

Domače obvaruje pred obolenjem tako, da si roke pogosto umiva z milom in vodo, če pa ta nista na voljo, lahko uporabi razkužilo. Tega mu lahko negovalec, član družine ali kdo drug kupi v boljše založenih trgovinah ali lekarnah. Čiščenje rok je zelo pomembno, saj jih ob kihanju, kašljanju ali smrkanju onesnažimo z izločki dihal. Prav tako je roke potrebno brisati s papirnimi brisačami ali pa mora imeti vsak član družine svojo brisačo. Ko oboleli kiha ali kašlja, si naj nos pokrije s papirnatim robcem, če pa ga nima, naj zakašlja ali kihne v zgornji del rokava. Koš za smeti naj bo vedno blizu bolnika. Koš je potrebno redno prazniti.

Paziti mora tudi na to, da si pribora in kozarcev ne deli z drugimi, če so ti onesnaženi z okuženo slino. Bolnik naj še naprej izvaja vse ukrepe, ki jih je izvajal proti novi gripi. Tako pred obolenjem zaščiti ljudi okoli sebe.

Negovalec bolnika pa mora izvajati še dodatne ukrepe. Vse bivalne prostore mora redno zračiti, paziti pa mora tudi na to, da bolnik ostaja v svoji sobi. Mora se čim bolj izogibati dotikanju bolnika, če je to nujno, pa si naj, preden se mu približa na razdaljo 1 meter, nadene kirurško masko, ki jo lahko kupi v lekarnah. Le-to je po uporabi potrebno pravilno sneti: uporabnik maske jo mora prijeto za trakce in jo odvreči v plastično vrečko, ki si jo prej nastavi v bolnikovi sobi. Maske si ne sme sneti, tako da se dotakne dela, ki prekriva usta in nos, saj je ta del lahko okužen.

Pomembno je, da si negovalec temeljito umije roke po stiku z bolnikom, njegovimi robci, oblačili, pa tudi s kljuko na vratih bolnikove sobe. Če oseba neguje obolelega malega otroka, mora pri držanju tega položiti otrokovo brado na svojo ramo, da otrok ne kašlja ali kiha negovalcu v obraz. Negovalci lahko jemljejo protivirusna zdravila, a je priporočeno, da se o tem pogovorijo s svojim zdravnikom.

Dobro je, da si negovalci v bolnikovi sobi pripravijo koš za maske in robce ter razkužilo.

Posteljnine, brisače, bolnikove obleke, jedilnega pribora in posode ni potrebno prati ali pomivati ločeno od posteljnine, brisač, jedilnega pribora in oblek ostalih članov družine.

Če smo prišli v stik z oblačili, ki jih je nosil oboleli, si moramo temeljito umiti roke.

2.9 ZDRAVLJENJE

Tisti, ki so zboleli za novo gripo, morajo čim več počivati in piti veliko tekočine (kot so voda, čaj, sok ...). Če želijo, lahko jemljejo zdravila za znižanje vročine in proti suhemu kašlju.

Starši obolelih otrok, mlajših od osem let, morajo paziti, da otroku zaradi možnih posledic ne dajo aspirina, lahko pa mu dajo paracetamol. Če je oboleli nahoden, se bo po uporabi "kapljic za nos, ki zmanjšajo količino izločene sluzi in oteklino nosne sluznice" (1), bolje počutil in lažje dihal.

Bolniki z novo gripo so bolni, dokler njeni simptomi in znaki ne izginejo. Ti pri večini ljudi izginejo po sedmih dneh od pojava simptomov, zato pravimo, da je nova gripa blaga bolezen. Mlajši otroci so lahko bolni dlje.

Ljudje, ki imajo kronične bolezni dihal, kronične srčno-žilne bolezni, kronične ledvene bolezni, kronične nevrološke bolezni, kronične jetrne bolezni, imunsko oslabiljenost ali sladkorno bolezen ali so noseči, mlajši od dveh let ali starejši od 65 let, so izpostavljeni večjemu tveganju za težji potek bolezni ali nastanek zapletov.

2.9.1 Oseltamivir

Zdravljenje nove gripe z oseltamivirom se prične čim prej, najbolje v prvih 48 urah po pojavu prvih simptomov oz. znakov. V primeru težje klinične slike je smiselno uvesti zdravljenje tudi po preteku 48 ur od pojava prvih simptomov oz. znakov obolenja. S protivirusnim zdravljenjem se zmanjša možnost težjega poteka bolezni, možnosti sekundarnih okužb in potrebo po bolnišničnem zdravljenju.

Bolniku s klinično sliko nove gripe, ki pripada skupini s povečanim tveganjem za zapleten potek bolezni zaradi kronične bolezni, starejšim od 65 let in otrokom, mlajšim od 2 let, ter nosečnicam, zdravnik predpiše protivirusno zdravilo oseltamivir v ustreznem odmerku. Bolniku s težko klinično sliko nove gripe, ki zahteva zdravljenje v bolnišnici ali celo oskrbo v enoti intenzivne terapije, čeprav ne spada v skupino s povečanim tveganjem za zapleten potek, specialist na sekundarni oz. terciarni ravni predpiše protivirusno zdravilo v ustreznem odmerku.

Oseltamivir v kapsulah se uporablja za zdravljenje odraslih in otrok, ki so težji od 40 kg v odmerku 75 mg (1 kapsula) dvakrat na dan.

Odmerki ter trajanje zdravljenja:

- odrasli in otroci, težji od 40 kg: 75 mg dvakrat dnevno 5 dni,

- otroci, stari od 1 leta do 12 let in lažji od 40 kg, prejemajo oseltamivir 5 dni:
 - ❖ lažji od 15 kg: dvakrat 30 mg,
 - ❖ od 15 kg do 23 kg: dvakrat 45 mg,
 - od 24 kg do 39 kg: dvakrat 60 mg.

Pri otrocih, ki so lažji od 40 kg, uporabljamo suspenzijo:

- otroci med 6. in 12. mesecem starosti* prejmejo 3 mg/kg TT oseltamivira dvakrat dnevno 5 dni,
- otroci do 6. meseca starosti ** prejmejo 2 mg/kg TT oseltamivira dvakrat dnevno 5 dni (priporočeno je, da se zdravi dojenčke s potrjeno novo gripo).

Nosečnice in doječe matere* prejmejo dvakrat dnevno 1 kapsulo oseltamivira 5 dni.

Pri bolniku z ledvično okvaro je prilagoditev odmerka potrebna.

STRANSKI POJAVI

Najbolj pogosti neželeni učinki oseltamivira so: slabost, bruhanje ter bolečina v trebuhu. Ti pojavi so manj pogosti, če se vzame zdravilo s hrano.

Zdravnik predpiše oseltamivir na zavarovalniški recept (»zeleni recept«) in označi, da je plačnik zdravila Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije. Če je možno, dvignejo zdravilo v lekarni svojci bolnika in ne bolnik sam. [7]

2.9.2 Zanamivir

Z zdravljenjem z zanamivirom je treba začeti čim prej. Pri odraslih v prvih 48 urah po pojavu simptomov, pri otrocih pa v 36 urah po pojavu simptomov.

Kronična pljučna bolezen (npr. astma) je kontraindikacija za zdravljenje z zanamivirom. Tisti, ki je kronični pljučni bolnik, mu predpišejo oseltamivir. Odločitev o vrsti protivirusnega zdravljenja sprejmeta infektolog ter nefrolog. Zanamivir predpišejo bolniku, ki je preobčutljiv na oseltamivir.

Odmerki in trajanje:

Zdravilo zanamivir-relenza je na voljo v obliki praška, katerega bolniki s pomočjo diskhalerja vdihnejo v pljuča. Prašek je v pretisnih omotih folijskega diska – rotadiska, ki ga bolnik vstavi v diskhaler.

Zdravilo zanamivir ni primerno za otroke, mlajše od 5 let.

Uporaba:

- odrasli: prejmejo 2 vdih (vsebina 2 pretisnih omotov) dvakrat na dan 5 dni,
- otroci, stari 5 let in starejši: prejmejo 2 vdih (vsebina 2 pretisnih omotov) dvakrat na dan 5 dni,
- nosečnice in doječe matere: prejmejo 2 vdih (vsebina 2 pretisnih omotov) dvakrat na dan 5 dni.

Okvara delovanja ledvic ali jeter – prilagajanje odmerka ni potrebno.

Starostniki – prilagajanje odmerka ni potrebno. [7]

»Zdravilo zanamivir vsebuje laktozo. Bolniki z redko dedno intoleranco za galaktozo, laponsko obliko zmanjšane aktivnosti laktoze ali malabsorbcijo glukoze/galaktoze ne smejo jemati tega zdravila. Bolnikom s kronično pljučno boleznijo (npr. astmo) zdravilo odsvetujejo, ker lahko izzove bronhospazem.

STRANSKI POJAVI

»Bronhospazem, preobčutljivost na sestavine zdravila, izjemno redko konvulzije, okrnjena stopnja zavesti, nenavadno vedenje, halucinacije in delirij.« (Internet – <http://www.ivz.si/index.php?akcija=tisk&n=2104> – Glejte Zdravljenje z oseltamivirom, Glejte Zdravljenje z zanamivirom).

Zdravnik predpiše zanamivir na zavarovalniški recept (»zeleni recept«) in označi, da je plačnik zdravila Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije. Če je možno dvignejo, zdravilo v lekarni svojci bolnika in ne bolnik sam.

KONTRAINDIKACIJA – preobčutljivost na zdravilno učinkovino ali pa katerokoli pomožno snov. [7]

3 RAZISKOVALNO DELO

3.1 KRONIKA O NOVI GRIPI

02. maj 2009 – Število novih primerov virusa A (H1N1) v svetu počasi narašča.

29. maj 2009 – Nova gripa se širi po Evropi.

21. julij 2009 – Po svetu umrlo že 700 ljudi zaradi nove gripe.

23. julij 2009 – Slovenija nakupi protivirusno zdravilo relenza ter cepivo proti novi gripi.

01. avgust 2009 – V Sloveniji je laboratorijsko potrjenih že 136 primerov okužbe z virusom nove gripe.

04. avgust 2009 – Število laboratorijsko potrjenih primerov zraste na 150.

07. avgust 2009 – Število laboratorijsko potrjenih primerov hitro raste. Na ta dan jih je že 170.

10. avgust 2009 – Število laboratorijsko potrjenih okužb z virusom nove gripe je 181.

31. avgust 2009 – Slovenija je skupaj z drugimi evropskimi državami prešla iz strategije za upočasnitev na strategijo za zmanjšanje škode, povzročene zaradi nove gripe.

7. september 2009 – Število laboratorijsko potrjenih primerov okužb z virusom nove gripe je 235.

15. september 2009 – Na Osnovni šoli Polzela je zabeleženo veliko primerov okužb z virusom nove gripe.

21. september 2009 – Število laboratorijsko potrjenih primerov okužb z virusom nove gripe v Sloveniji zraste na 250.

29. september 2009 – Evropska unija izda dovoljenje za promet za dve cepivi proti novi gripi.

19. oktober 2009 – V Sloveniji je število laboratorijsko potrjenih okužb z virusom nove gripe že 270.

22. oktober 2009 – Slovenija prevzame prvo pošiljko cepiva proti novi gripi.

3. november 2009 – V Sloveniji zabeležimo prvo smrtno žrtev nove gripe.

5. november 2009 – Število laboratorijsko potrjenih primerov nove gripe v Sloveniji naraste na 304.

10. november 2009 – Pojavi se povečana odsotnost učencev iz ljubljanskih osnovnih šol.

15. november 2009 – Do tega dne se je v Sloveniji proti novi gripi cepilo že skoraj dvajset tisoč ljudi. Prav tako je število laboratorijsko potrjenih primerov nove gripe v Sloveniji znašalo že 624.

26. november 2009 – Nova gripa se hitro širi. Do tega dne je bilo laboratorijsko potrjenih primerov okužbe z virusom nove gripe kar 990. Cepljenih je bilo že več kot 32.000 oseb. Zaradi nove gripe je umrla še ena oseba.

03. december 2009 – Doslej je bilo laboratorijsko potrjenih 1354 primerov okužbe z virusom nove gripe. Zaradi nove gripe je umrlo že osem oseb, cepljenih pa je bilo skoraj 49.000 oseb, od tega več tisoč otrok, mlajših od deset let.

10. december 2009 – V Sloveniji je laboratorijsko potrjenih 1667 primerov okužbe z virusom nove gripe. Cepljenih je bilo skoraj 82.000 oseb, od tega več kot dva tisoč otrok, mlajših od 10 let. Umrlo je še pet bolnikov, okuženih z virusom nove gripe.

17. december 2009 – Laboratorijsko je potrjenih že 1845 primerov okužbe z virusom nove gripe. Doslej je zaradi nove gripe umrlo 13 oseb. Cepljenih je skoraj 100.000 ljudi, od tega skoraj 3.000 otrok, mlajših od 10 let. Doslej je bilo prejetih 211 poročil o stranskih učinkih po cepivu proti novi gripi.

07. januar 2010 – Laboratorijsko potrjenih primerov okužbe z virusom nove gripe je 2042. Število umrlih zaradi nove gripe se poveča na 14. Število cepljenih naraste nad 102.000 ljudi, od tega je več kot 3000 otrok, mlajših od 10 let.

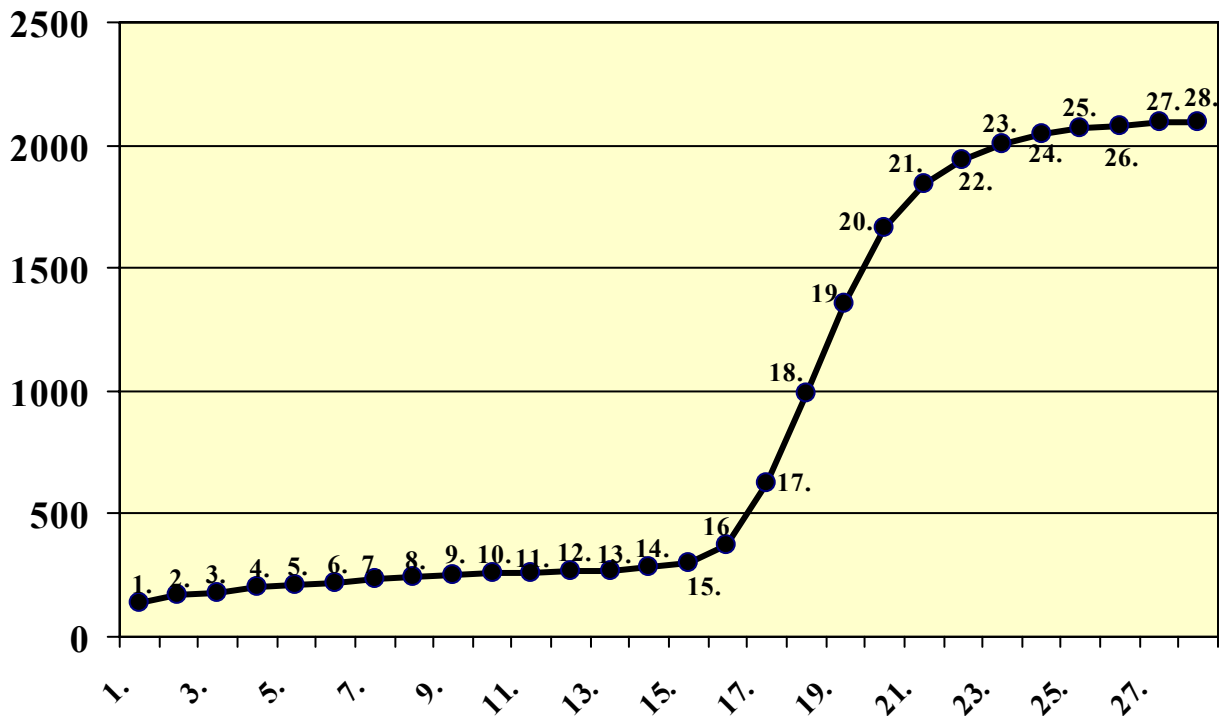
21. januar 2010 – Gripe je vedno manj. Število do sedaj odkritih primerov okužb z virusom nove gripe je 2078. Cepljenih je 103.639 oseb, od tega več kot 3200 otrok, mlajših od 10 let. Do sedaj je bilo sprejetih 288 prijav neželenih učinkov. Skupaj je zaradi nove gripe umrlo 16 oseb.

3.1.1 Potek pandemije nove gripe v Sloveniji od 1. avgusta 2009 do 31. januarja 2010

Število laboratorijsko potrjenih primerov:

1. >1. avgust 2009 – 136
2. 1. avgust 2009 do 7. avgust 2009 – še 34 primerov (skupaj 170)
3. 8. avgust 2009 do 10. avgust 2009 – še 7 primerov (skupaj 177)
4. 11. avgust 2009 do 17. avgust 2009 – še 24 primerov (skupaj 201)
5. 18. avgust 2009 do 24. avgust 2009 – še 9 primerov (skupaj 210)
6. 25. avgust 2009 do 31. avgust 2009 – še 7 primerov (skupaj 217)
7. 1. september 2009 do 7. september 2009 – še 18 primerov (skupaj 235)
8. 8. september 2009 do 14. september 2009 – še 9 primerov (skupaj 244)
9. 15. september 2009 do 21. september 2009 – še 6 primerov (skupaj 250)
10. 22. september 2009 do 28. september 2009 – še 6 primerov (skupaj 256)
11. 29. september 2009 do 5. oktober 2009 – še 7 primerov (skupaj 263)
12. 6. oktober 2009 do 12. oktober 2009 – še 1 primer (skupaj 264)
13. 13. oktober 2009 do 19. oktober 2009 – še 6 primerov (skupaj 270)
14. 20. oktober 2009 do 26. oktober 2009 – še 12 primerov (skupaj 282)
15. 27. oktober 2009 do 1. november 2009 – še 22 primerov (skupaj 304)
16. 2. november 2009 do 8 november 2009 – še 66 primerov (skupaj 370)
17. 9. november 2009 do 15. november 2009 – še 254 primerov (skupaj 624)
18. 16. november 2009 do 22. november 2009 – še 366 primerov (skupaj 990)
19. 23. november 2009 do 29. november 2009 – še 364 primerov (skupaj 1354)
20. 30. november 2009 do 6. december 2009 – še 313 primerov (skupaj 1667)
21. 7. december 2009 do 13. december 2009 – še 178 primerov (skupaj 1845)
22. 14. december 2009 do 20. december 2009 – še 98 primerov (skupaj 1943)
23. 21. december 2009 do 27. december 2009 – še 61 primerov (skupaj 2004)
24. 28. december 2009 do 3. januar 2010 – še 38 primerov (skupaj 2042)
25. 4. januar 2010 do 10. januar 2010 – še 24 primerov (skupaj 2066)
26. 11. januar 2010 do 17. januar 2010 – še 12 primerov (skupaj 2078)
27. 18. januar 2010 do 24. januar 2010 – še 13 primerov (skupaj 2091)

28. 25. januar 2010 do 31. januar 2010 – nič na novo potrjenih primerov (še vedno skupaj 2091)

Graf 1: Število laboratorijsko potrjenih primerov.

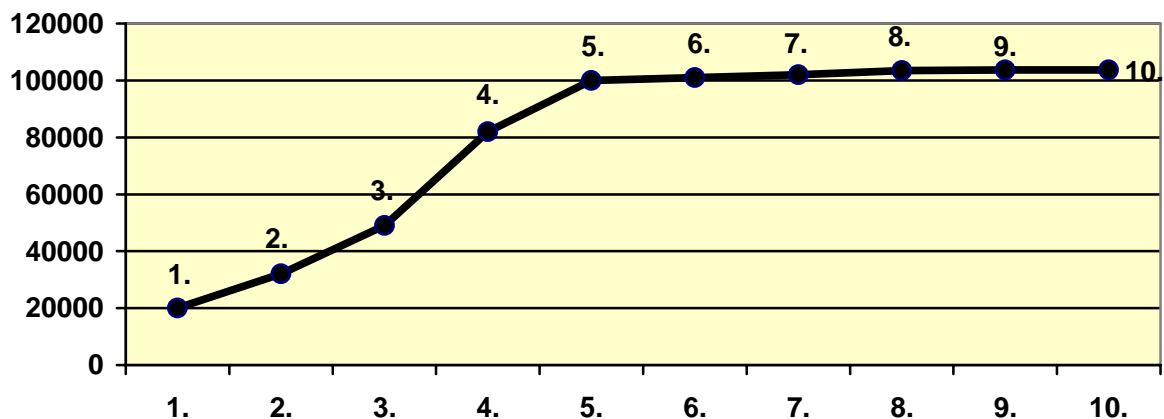
(Vir: <http://www.ivz.si/index.php?akcija=novica&n=1782>)

Z grafa ter podatkov lahko ugotovimo, da je od 1. avgusta 2009 do 1. novembra 2009 število laboratorijsko potrjenih primerov le počasi raslo. Od 1. novembra 2009 do 13. decembra 2009 pa se je število potrjenih primerov okužbe z virusom nove gripe nenadoma zvišalo s 304 na 1845. Od 13. decembra 2009 je število na novo laboratorijsko potrjenih okužb z virusom nove gripe padalo, vse do 31. januarja 2010, ko niso laboratorijsko potrdili nobene nove okužbe z virusom nove gripe.

3.1.2 Potek cepljenja proti novi gripi v Sloveniji od 15. novembra 2009 do 31. januarja 2010

1. Do 15. novembra 2009: cepljenjih skoraj 20.000 oseb
2. 16. november do 22. november 2009: cepljenih več kot 32.000 oseb
3. 23. november do 29. november 2009: cepljenih skoraj 49.000 oseb
4. 30. november do 6. december 2009: cepljenih skoraj 82.000 oseb
5. 7. december do 13. december 2009: cepljenih skoraj 100.000 oseb
6. 14. december do 20. december 2009: cepljenih več kot 101.000 oseb
7. 21. december do 3. januar 2010: cepljenih več kot 102.000 oseb
8. 4. januar do 10. januar 2010: cepljenih več kot 103.500 oseb

9. 11. januar do 17. januar 2010: cepljenih približno 103.640 oseb
 10. 18. januar do 31. januar 2010: število cepljenih ne naraste na 104.000 oseb

Graf 2: Število cepljenih oseb proti novi gripi.

(Vir: <http://www.ivz.si/index.php?akcija=novica&n=1782>)

Z grafa ter podatkov lahko vidimo, da je število cepljenih oseb proti novi gripi najbolj naraslo od 15. septembra do 13. decembra 2009. Od 14. decembra pa se je cepilo le še malo ljudi oz. se je število cepljenih v Sloveniji le malo povečalo. Največ ljudi se je cepilo v tednu od 30. novembra do 6. decembra 2009, najmanj pa od 18. januarja do 31. januarja 2010.

3.2 INTERVJUJI

3.2.1 Intervju z dr. Alenko Trop Skaza z Zavoda za zdravstveno varstvo Celje

Opravili sva intervju z dr. Alenko Trop Skaza, ki je zaposlena na Zavodu za zdravstveno varstvo Celje, dne 12. 2. 2010.

1. Zanima naju, če imate morda podatek, koliko jih je do sedaj bilo obolelih za novo gripo v celjski regiji oziroma pri koliko bolnikih je bila nova gripa potrjena.

V regiji Celje je bila do 10.2.2010 z laboratorijsko metodo PCR pri 118 bolnikih potrjena okužba z virusom influence A (H1N1). Sicer je bilo do tega datuma v Sloveniji uradno potrjenih primerov okužbe z novo gripo 2091.

Seveda pa je bolnikov bistveno več, ker, kot veste, se pri vsakem bolniku od septembra 2009 več laboratorijsko ne dokazuje nova gripa, ampak se to naredi le izjemoma.

Zato točnih števil ne vemo, saj je bilo v času intenzivnega širjenja nove gripe priporočilo, da osebe, ki imajo tipične znake bolezni, ostanejo doma, in če ni nujno, ne obiščejo zdravnika.

Smo pa v Sloveniji in tudi v naši regiji spremljali oziroma spremljamo gibanje prehladov in gripe preko t. i. mreže zdravnikov, ki nam vsako leto pomagajo pri ugotavljanju, kateri povzročitelji prehlada krožijo med ljudmi in kdaj se pojavi pri nas gripa. V celjski regiji je v mreži pet zdravnikov, za katere imamo podatek o številu njihovih opredeljenih pacientov in njihovi starostni strukturi. Zdravniki nam poročajo o številu bolnikov s prehladnimi obolenji, pri katerih odvzamejo bris iz nosu in/ali žrela za mikrobiološko diagnostiko povzročitelja. Na ta način izračunamo incidenčne stopnje (število bolnikov/100.000 prebivalcev) in sledimo trende oziroma situacijo primerjamo z enakim obdobjem preteklih let. V novembru in decembru so bile incidenčne stopnje za prehladna obolenja in gripo zelo visoke in so odstopale od povprečij zadnjih let za ta čas.

2. Ali morda veste, koliko ljudi se je v celjski regiji cepilo proti novi gripi?

V naši regiji se je proti novi gripi cepilo približno 12.500 oseb, v Sloveniji pa je bilo do konca januarja cepljenih približno 103.000 ljudi, od tega 3.000 otrok, mlajših od 10 let.

3. Ali je cepivo učinkovito?

Po do sedaj znanih podatkih je cepivo učinkovito, ne glede na to, za katero cepivo, ki ima uporabno dovoljenje za Evropo, gre. Kot veste, so na voljo cepiva treh proizvajalcev (GSK, Novartis, Baxter – to zadnje cepivo je v javnosti poznano kot cepivo za alergike).

4. Ali ljudem svetujete cepljenje?

Po srcu sem preventivka, kar pomeni, da vedno zagovarjam stališče, da je bolje preprečiti kot zdraviti. Veliko sem preštudirala glede cepiva proti novi gripi in v cepljenje trdno verjamem. Vedno pa se seveda pri cepljenju tehtajo koristi in tveganja in pri konkretnem cepljenju je tehtnica krepko v smeri koristi.

5. Veliko je bilo govora o stranskih učinkih, bi se teh morali bati?

Po podatkih, ki so znani v Sloveniji do sedaj, je zabeleženih 291 neželenih učinkov po cepljenju, 18 pri otrocih, mlajših od 10 let. V glavnem je šlo za blage učinke, največkrat za bolečino na mesto vboda in povišano telesno temperaturo.

6. Koliko stranskih učinkov je bilo prijavljenih v Celju in okolici?

Samo za našo regijo nimam podatka, saj se podatki pošiljajo direktno na Inštitut za varovanje zdravja.

7. Je kdo iz Celja in okolice umrl zaradi nove gripe?

Do sedaj je v Sloveniji umrlo 16 oseb s pandemsko gripo.

8. Ali menite, da so prehitro razglasili pandemijo nove gripe?

Svetovna zdravstvena organizacija je na podlagi burnega dogajanja v juniju 2009 razglasila pandemijo. Strokovnjaki so takrat ocenili, da je grožnja zelo velika in resna in da se morajo

države pripraviti na morebitno veliko število bolnih in mrtvih ter da morajo pričeti izvajati vse ukrepe, s katerimi lahko omejijo širjenje bolezni, vključno s cepljenjem. Dogajanje, ki smo mu priča sedaj, pa ne pomeni, da lahko govorimo o koncu kroženja gripe. Glede na časovno obdobje in izkušnje s sezonsko gripo, se lahko pojavi nov val ali več valov gripe.

Veliko informacij bosta lahko našli na naš spletni strani WWW.ZZV-CE.SI pod Ustavimo gripo, kjer si odprta moj dokument Pripravljenost na pandemsko gripo na ZZV Celje.

9. Kaj bi lahko povedali o zadnjih novicah, ki pravijo, da je začel virus mutirati?

Vemo, da se virusi gripe stalno spreminjajo; pri tem gre običajno za zelo male točkaste mutacije, zato tudi vsako leto znova priporočamo cepljenje proti sezonski gripu. Do sedaj je ugotovljenih nekaj posamično spremenjenih virusov nove gripe. Kako pa bo s tem v prihodnje, je težko napovedati.

10. Kaj bi se zgodilo, če bi se virus spremenil? Bi bilo novo cepivo dovolj hitro na voljo?

V tem primeru bi bilo obstoječe cepivo najverjetneje neučinkovito oziroma ne bi nudilo dovolj visoke zaščite pred okužbo. Kako hitro se lahko izdelata popolnoma novo cepivo, pa težko povem. V primeru cepiv proti novi gripu je veliko ljudi zmotno prepričanih, da gre za povsem novo cepivo. To ni res, saj so obstajala t. i. modelna cepiva, ki so jih pričeli razvijati v letu 2005, ko je svetu grozila ptičja gripa A (H5N1), in ki so bila sestavljena tako, kot so sedaj sestavljena cepiva proti novi gripu. Ko so ugotovili, da pri pandemski gripu ne gre za ptičjo gripo, ampak za gripo A (H1N1), so v teh modelnih cepivih zamenjali antigen in tako je bilo nared novo cepivo s tem novim antigenom, namesto antigena ptičje gripe A (H5 N1).

3.2.2 Intervju z gospodom dr. Branetom Šibancem, zaposlenim v Splošni bolnišnici Celje

Preko elektronske pošte sva opravili intervju z doktorjem Branetom Šibancem, zaposlenim v Splošni bolnišnici Celje na Oddelku za infekcijske bolezni in vročinska stanja, dne 15. 2. 2010.

1. Koliko ljudi je prišlo k vam zaradi okužbe z novo gripo?

V času trajanja pandemije smo na infekcijskem oddelku SB Celje dnevno dodatno pregledali povprečno petindvajset bolnikov s sumom na gripo.

2. Ali so bili to kronični bolniki?

Več kot 80 % bolnikov ni imelo kroničnega obolenja ali drugih rizičnih dejavnikov. Povprečna starost bolnikov je bila okoli 35 let.

3. Kaj ste potem naredili s osebami, ki so bile potrjeno okužene z novo gripo?

Bolniki s potrjeno gripo so se večinoma zdravili v domači izolaciji, in to praviloma simptomatsko (mirovanje, antipiretik, analgetik, antitusik, hidracija). Oslabeli bolniki, ki so imeli bolezenske znake manj kot 72 ur, pa so bili zdravljeni z virustatikom (tamiflu). V bolnišnici smo zadržali le bolnike, ki so razvili pljučnico ali drugo težjo obliko bolezni. Pljučnice so bile kombinirane, virusne in nacepljene bakterijske. Slednje smo zdravili z dodatkom antibiotikov, ki sicer ne delujejo na virus influenzae.

4. Kako dolgo je bil pri vas bolnik, ki se je okužil z virusom nove gripe?

Povprečno je znašala ležalna doba 5 dni.

5. Ali je moral bolnik, ki se je zdravil na vašem oddelku, priti kasneje k vam na ponovni pregled?

Bolniki s pljučnico po gripo so praviloma naročeni na kontrolo 7 do 14 dni po odpustu.

6. Ste prejeli kakšna posebna navodila o zaščiti na vašem oddelku?

V bolnišnici so seveda veljala povsod (WHO, CDC, IVZ) objavljena navodila za ravnanje zdravstvenih delavcev v času pandemije nove gripe. V času pandemije smo le skrajšali obiske na oddelku, saj smo skušali delovati brez panike in prijazno do bolnikov.

7. Dajete kakšne posebne nasvete oz. ali k vam hodijo ljudje tudi iskat nasvete o zaščiti pred novo gripo?

Infektologi zdravimo bolnike, vloga epidemiologov pa je osveščanje ljudi in dajanje informacij. Seveda je bilo tudi več telefonskih nasvetov, vendar so jih praviloma iskali drugi zdravstveni delavci, ki so se srečevali z našimi pacienti. Bolnikom, ki pa smo jih zdravili pri nas, kakor tudi njihovim svojcem, pa smo seveda dali vse potrebne informacije in navodila za zaježitev širjenja bolezni oz. omilitev posledic le-te.

8. Je kdo od osebja na oddelku zbolel za novo gripo?

Pred cepljenjem so zboleli trije zdravstveni delavci našega oddelka, takoj po cepljenju (cepivo še ni začelo delovati) pa zgolj še ena sodelavka.

9. Ste se vsi na oddelku cepili proti novi gripo?

Z izjemo treh obolelih smo se cepili vsi delavci infekcijskega oddelka.

10. Kako skrbite, da se osebje ne okuži?

Poleg cepljenja delavci pri kontaktu z bolnikom, ki močno kašlja, uporabljamo kirurško zaščitno masko in rokavice, pri negi pa še posebno respiratorno masko z vizirjem in zaščitna ogrinjala. Ves čas je v ospredju razkuževanje rok in površin v bolnikovi okolici.

3.2.3 Intervju s farmacevtom v lekarni v Vojniku

Opravili sva intervju s farmacevtom iz lekarne v Vojniku.

1. Ali ljudje pri vas iščejo nasvete o zaščiti pred novo gripo?

Da, kupujejo razkužila, zdravila za povečanje odpornosti. Sprašujejo pa tudi, kako se naj zaščitijo proti novi grip.

2. Imate v lekarni kakšne zloženke za ljudi o tej temi?

Da, imamo.

3. Ste morda opazili povečano kupovanje zdravil ali multivitaminov, odkar je razglašena pandemija nove gripe?

V prvem obdobju je bilo kupovanje zelo povečano, zdaj pa ni več.

4. Je veliko ljudi kupilo maske proti novi grip?

Zelo malo, ampak več kot v preteklih letih.

5. Ali morda veste približno, koliko ljudi je kupilo protivirusna zdravila proti novi grip?

Zelo malo, manj kot deset ljudi.

6. Ali ljudi spodbujate, da se cepijo?

Spodbujamo jih, če so otroci, nosečnice, kronični bolniki ali starejši od 65 let. Drugače pa ne.

7. Ste na tekočem z novicami o novi grip?

Da, smo.

8. Ste se morali kot uslužbenec lekarne cepiti proti novi grip?

Ni se bilo potrebno, ker je cepljenje prostovoljno.

9. Kaj naredite kot uslužbenec lekarne, da ostanete zdravi?

Živim zdrav način življenja, skrbim za svojo higieno, jem pa tudi mineralne in vitaminske dodatke.

10. Ali razkužujete pult, ki se ga dotika veliko bolnih ljudi?

Razkužujemo ga večkrat na dan, ljudje, ki prihajajo v lekarno, pa si lahko pri vhodu razkužijo tudi roke.

11. Ali menite, da so prehitro razglasili pandemijo?

Ne. Pandemijo razglasijo takrat, ko je po svetu veliko število obolelih, in ne takrat, ko se nekdo tako odloči, zato razglasitev ne more biti prehitra.

3.2.4 Intervju z zaposleno v trgovini Mercator v Vojniku

Opravili sva intervju s prodajalko v trgovini z živili Mercator v Vojniku.

1. Ali v Mercatorju v Vojniku prodajalci posebej skrbite za svojo higieno, odkar obstaja v Sloveniji nevarnost okužbe z virusom nove gripe?

Da, vsi si umivamo roke z milom ali pa si jih razkužujemo.

2. Ali posebej čistite ročaje vozičkov in košar?

Da, čistimo jih z razkužilom, zjutraj in zvečer.

3. Imate kakšne plakate o preventivi pred novo gripo?

Ne. Menimo, da so ljudje dovolj dobro osveščeni o preventivi zaradi televizijskih, radijskih in drugih medijev.

4. Se je v času pandemije nove gripe opazno povečala prodaja in ponudba mil za roke?

Niti ne.

5. Kaj pa sadje in zelenjava?

Prav tako jih ljudje ne kupujejo veliko več kot prejšnja leta.

3.2.5 Intervju z obolelim za novo gripo

Opravili sva intervju z učencem OŠ Vojnik, Matevžem Sešlom, ki je prebolel novo gripo.

1. Kdaj ste opazili simptome nove gripe?

Jeseni leta 2009, mislim, da v sredini septembra.

2. Katere simptome ste opazili?

Imel sem zelo povišano telesno temperaturo (nad 40 stopinj Celzija), bolečine po celem telesu, močan glavobol, kašljal sem.

3. Ste takoj odšli k zdravniku?

Da, takoj, ko so se pojavili simptomi.

4. Ste pri zdravniku nosili masko?

Ne. Ko sem šel k zdravniku, še nisem vedel, ali imam novo gripo, zato maske nisem nosil.

5. So vas laboratorijsko testirali, če imate novo gripo?

Da, odvzeli so mi kri.

6. Kaj vam je svetoval zdravnik?

Svetoval mi je, naj počivam in jemljem zdravila za zbijanje telesne temperature.

7. S katerim zdravilom ste se zdravili?

Z zdravilom za zbijanje telesne temperature, z lekadolom.

8. Kakšne ukrepe so sprejeli vaši domači, da se niso okužili?

S sestro nisva imela stikov, starši pa niso izvajali posebnih ukrepov. Ves čas sem ostajal v svoji sobi.

9. Ste morali redno obiskovati zdravnika?

Ne, ostati sem moral doma ter se z zdravnikom posvetovati preko telefona.

10. Kako dolgo ste bili bolni?

Deset dni.

11. Kako ste se počutili, ko ste bili okuženi z virusom nove gripe?

Zelo slabo.

12. Ste se bali, da boste umrli?

Ne.

13. Ali ste že zboleli za navadno oz. sezonsko gripo?

Da, sem.

14. Kakšna se vam je zdela okužba z virusom nove gripe v primerjavi z okužbo z virusom sezonske gripe?

Ko sem bil okužen s sezonsko gripo, sem imel manj povečano telesno temperaturo in manj bolečin.

3.2.6 Intervju z ravnateljico OŠ Vojnik

Opravili sva tudi intervju z ravnateljico naše šole, OŠ Vojnik, go. Majdo Rojc.

1. Katere preventivne ukrepe proti novi gripi izvaja naša šola?

Učenci in vsi zaposleni na naši šoli si moramo umivati roke pred obroki ter po kihanju ali kašljanju. V vsaki učilnici je na voljo tudi razkužilo ter seveda tekoča voda in milo za roke. Čistilke in zaposleni v kuhinji imajo prav tako posebna navodila. Učencem smo naročili, naj se ne objemajo ter poljubljajo, da ne razširijo nove gripe.

Učitelji smo pozorni na učence in če kateri kaže simptome nove gripe, ga pošljemo domov. Po naši šoli visijo tudi plakati o zaščiti pred novo gripo.

2. Ali menite, da so učenci resno vzeli ukrepe, ki ste jih razložili na začetku leta?

Objemajo in poljubljajo se kljub naši prepovedi, vendar pa upoštevajo umivanje rok, saj jih nadzorujemo učitelji, in to se mi zdi najpomembnejše.

3. V katerem mesecu šolskega leta 2009/2010 je bilo bolnih največ učencev?

V novembru, a bolnih učencev ni bilo opazno več kot v prejšnjih šolskih letih.

4. Ali morda veste, koliko učencev na naši šoli je zbolelo za novo gripo?

Kolikor vem, sta bila bolna in po laboratorijskem testiranju potrjena z novo gripo le dva učenca.

5. Kakšen je postopek, ko učenec kaže znake nove gripe (ga nemudoma pošljete domov, mu naročite, da naslednji dan ne pride v šolo, ali mu učitelji ne posvečajo pozornosti, razen če učenec izrazi, da se slabo počuti)?

Otroka odvezamemo iz razreda in ga pustimo v varstvu socialne delavke, ki pokliče njegove starše in poskrbi, da ga ti kmalu pridejo iskat. Otrok mora nato vsaj sedem dni ostati doma, dokler popolnoma ne ozdravi.

6. Ali razkužujete tudi učilnice?

Da.

7. Kdo vam pomaga pri izvajanju preventivnih ukrepov proti novi gripo?

Pomagali so mi prav vsi uslužbenci šole. Učitelji, čistilke, pa tudi zaposleni v kuhinji in hišnik.

3.3 Rezultati ankete

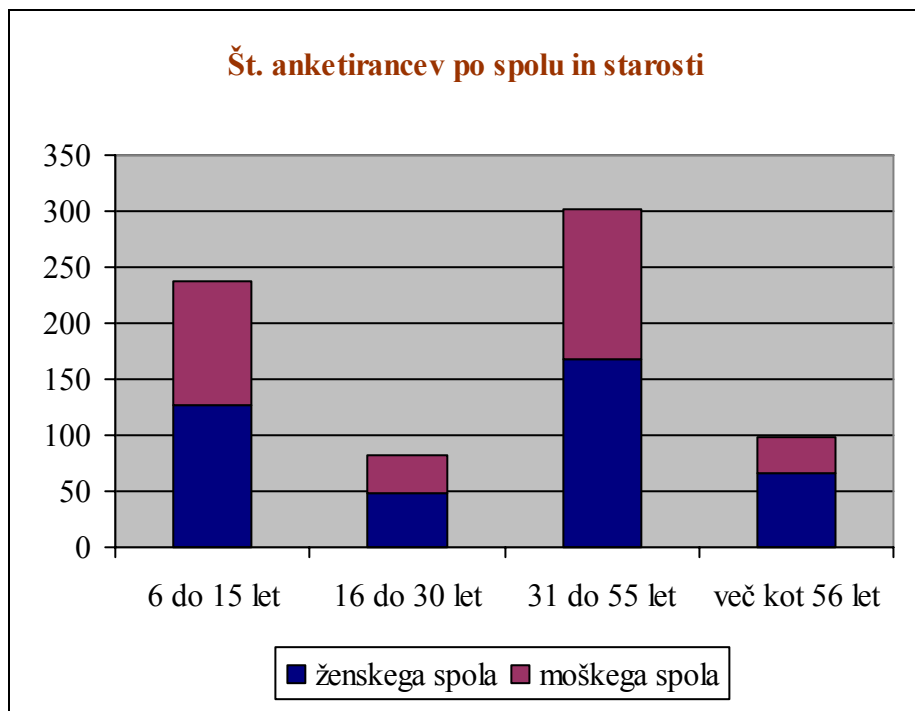
Anketo sva razdelili med učence OŠ Vojnik, njihovim staršem, starim staršem, sosedom ...

Razdelili sva 1000 anket, vrnjenih sva jih dobili 721.

1. Zanimala naju je starost in spol anketirancev.

Tabela 1: Spol in starost anketirancev.

	6 do 15 let	16 do 30 let	31 do 55 let	Več kot 56 let	Skupaj
Ženskega spola	127	49	168	66	410
Moškega spola	111	34	133	33	311
Skupaj	238	83	301	99	721

Graf 3: Razvrstitev anketirancev po starosti in spolu.

Največ anketiranih oseb je bilo žensk, starih med 31 in 55 let. Glede na spol, je bilo več anketiranih oseb ženskega spola (56,8 % – 410 oseb). Največ anketirancev je bilo starih od 31 do 55 let (41 % – 301), najmanj oseb pa od 16 do 30 let. Anketirali sva tudi osebe, stare od 6 do 15 let, teh je bilo 238 (33 %), ter osebe, stare več kot 56 let (99 oseb).

2. Kako pogosto si umivate roke pred jedjo?

Zanimalo naju je, kako pogosto si anketirani pred jedjo umijejo roke. Rezultate sva razvrstili glede na starost anketiranih ter glede na njihov spol.

Tabela 2: Pogostost umivanja rok po spolu.

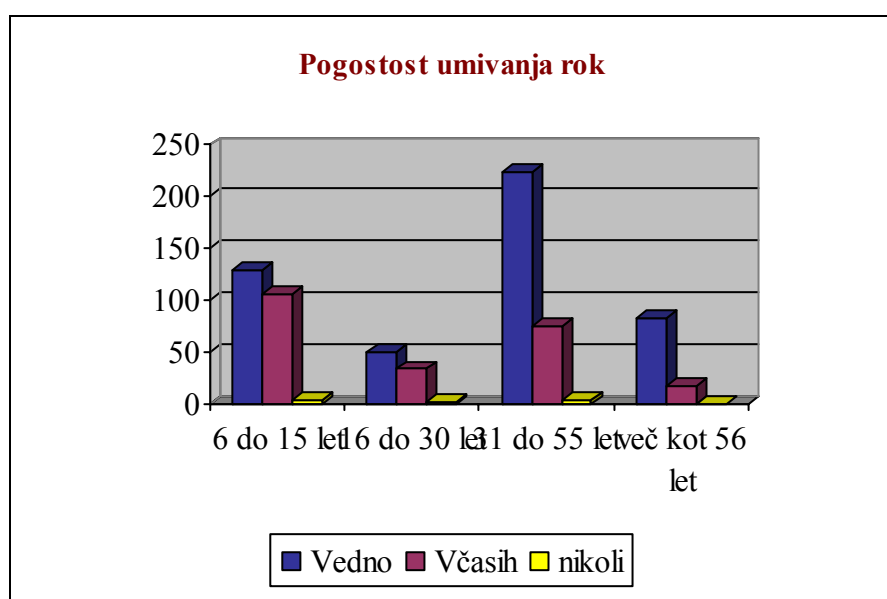
	Ženske	Moški	Skupaj
Vedno	294 (71,7 %)	190 (61,1 %)	484 (67,1 %)
Včasih	114 (27,8 %)	116 (37,3 %)	230 (31,9 %)
Nikoli	2 (0,5 %)	5 (1,6 %)	7 (1 %)

Presenetilo naju je, da si 7 ljudi nikoli ne umije rok pred obrokom. Ker je to osnovni higienski ukrep, sva menili, da si vsi anketiranci umijejo roke pred jedjo. Veseli sva, da si roke umiva več kot polovica anketiranih (484 ljudi – 67,1 %), kljub temu pa je število ljudi, ki si rok ne umijejo, še vedno glede na najina pričakovanja zelo veliko (230 ljudi oz. 31,9 %). Od moških je odstotek oseb, ki si vedno pred jedjo umije roke, manjši (61,1 %) kot pri ženskah (71,7 %). Prav tako si tudi večji odstotek moških sploh ne umije rok (1,6 %, medtem ko je odstotek žensk, ki si ne umijejo rok 0,5 %).

Tabela 3: Pogostost umivanja rok po starosti anketirancev.

	6 do 15 let	16 do 30 let	31 do 55 let	Več kot 56 let	Skupaj
Vedno	129 (54,2 %)	49 (59 %)	224 (74,4 %)	82 (82,8 %)	484 (67,1 %)
Včasih	106 (44,5 %)	33 (40 %)	74 (24,6 %)	17 (17,2 %)	230 (31,9 %)
Nikoli	3 (1,3 %)	1 (1 %)	3 (1 %)	0 (0 %)	7 (1 %)

Zanimivo je, da si kljub obveznemu umivanju rok pred malico v šoli še vedno skoraj polovica osnovnošolcev roke pred jedjo umiva le včasih (44,5 %). Zelo podobno velja tudi za anketirane, stare od 16 do 30 let. Zelo veliko oseb, starih od 31 do 55 let, si roke umiva vedno (74,4 %). Najbolj za svojo higieno skrbijo osebe, stare več kot 56 let, saj si večina umiva roke vedno (82,8 %), ostale pa včasih. En odstotek oseb, starih od 6 do 55 let, si nikoli ne umiva rok, kar je presenetljivo.

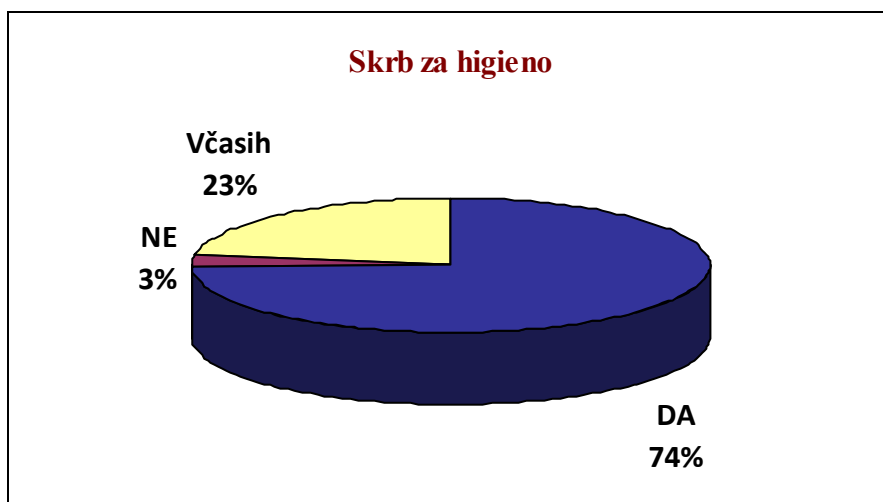

Graf 4: Pogostost umivanja rok po starosti.

3. Ste pred pandemijo nove gripe skrbeli za svojo higieno (umivanje rok, kihanje in kašljanje v robec)?

Tabela 4: Skrb za higieno pred pandemijo nove gripe po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Da.	328 (80 %)	209 (67 %)	537 (74 %)
Ne.	7 (2 %)	14 (5 %)	21 (3 %)
Včasih.	75 (18 %)	88 (28 %)	163 (23 %)

Graf 5: Skrb za higieno pred pandemijo nove gripe.

Večina oseb je pred pandemijo skrbela za svojo higieno (74 %), od žensk jih je skrbelo za svojo higieno kar 80 %, od moških pa malo manj, in sicer 67 %. Le malo od vseh anketirancev ni pred pandemijo nove gripe skrbelo za svojo higieno (3 %), od teh je več moških.

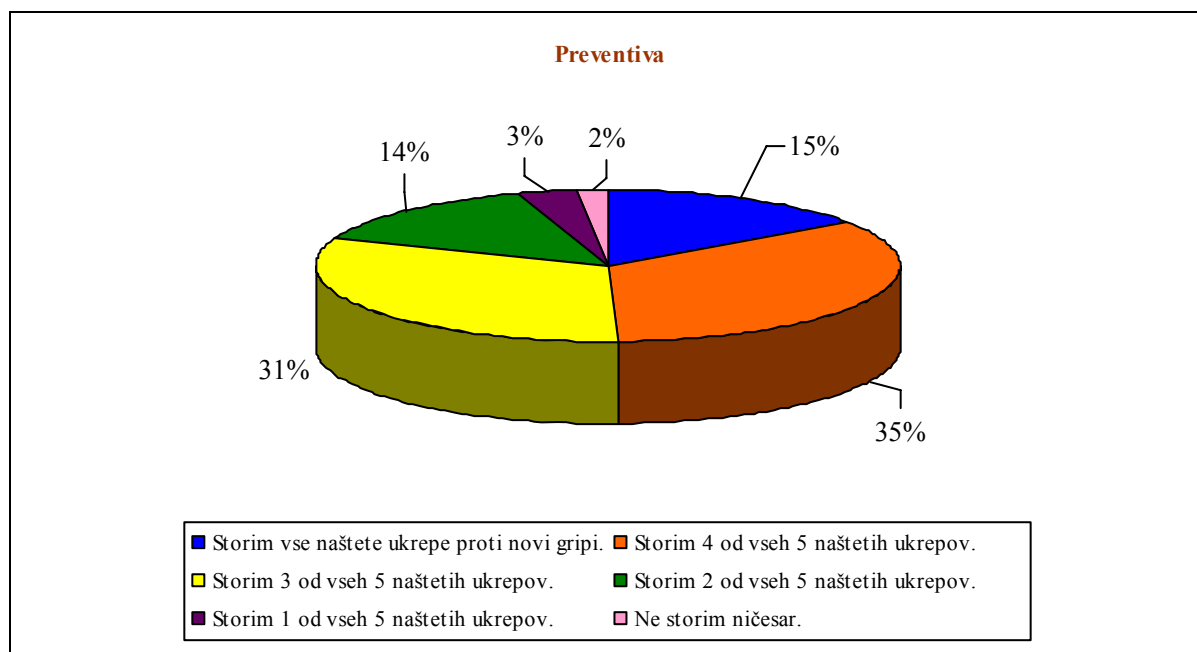
4. Kako se zavarujete pred okužbo z virusom nove gripe?

(Si pred obroki umivate roke, kihate in kašljate v robec, se ne družite z obolelimi, nosite masko?)

Tabela 5: Opravljeni preventivni ukrepi.

	Ženske	Moški	Skupaj
Storim vse naštete ukrepe proti novi gripi.	63 (15,4 %)	48 (15,4 %)	111 (15,4 %)
Storim 4 od vseh 5 naštetih ukrepov.	159 (38,8 %)	87 (28 %)	246 (34,1 %)
Storim 3 od vseh 5 naštetih ukrepov.	133 (32,4 %)	93 (29,9 %)	226 (31,3 %)
Storim 2 od vseh 5 naštetih ukrepov.	46 (11,2 %)	56 (18 %)	102 (14,1 %)
Storim 1 od vseh 5 naštetih ukrepov.	5 (1,2 %)	18 (5,8 %)	23 (3,3 %)
Ne storim ničesar.	4 (1 %)	9 (2,9 %)	13 (1,8 %)
Skupaj.	410	311	721

Zanimalo naju je, katere ukrepe opravijo anketiranci, da se zaščitijo proti obolenju z novo gripo. 15,4 % anketiranih ljudi opravi vse naštete preventivne ukrepe (umivanje rok pred obroki, kašljanje in kihanje v robec, izogibanje obolelim, nošnja maske). Zanimivo je, da kar 111 ljudi trdi, da opravi vse ukrepe, kar pomeni, da nosijo tudi masko. Ta podatek se ne ujema s trditvijo farmacevta iz lekarne v Vojniku, ki je rekel, da so prodali manj kot 10 mask. Tako lahko sklepava, da so ljudje, ki nosijo maske, maske dobili zastonj v zdravstvenih domovih ali bolnišnicah. Največ anketiranih stori štiri od vseh naštetih ukrepov, teh je 246 (34,1 %), takoj za njimi pa veliko ljudi stori 3 od vseh naštetih petih ukrepov, teh je 226 (31,3 %). Zaskrbljujoče je, da 13 anketiranih ne naredi ničesar (1,8 %) in da 23 anketiranih naredi le en preventivni ukrep (3,3 %).

Graf 6: Opravljeni preventivni ukrepi.

Večina anketiranih opravi vse ali skoraj vse preventivne ukrepe, kljub temu pa je zaskrbljujoče, da jih veliko opravi le 3, 2, 1 ali nič ukrepov.

5. Ali veste kakšni so znaki nove gripe?

Tabela 6: Poznavanje znakov nove gripe po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
DA	361 (88,7 %)	247 (79,4 %)	608 (84,3 %)
NE	49 (11,3 %)	64 (20,6 %)	113 (15,7 %)
Skupaj	407 (100,0 %)	311(100,0 %)	721(100,0 %)

Večina žensk (88,7 %) pozna znake nove gripe. Prav tako jih pozna tudi večina moških, a je odstotek manjši kot pri ženskah (79,4 %). 608 anketiranih (84,3 %) pozna znake nove gripe. 113 anketiranih pa jih ne pozna.

Tabela 7: Poznavanje znakov nove gripe pri osebah, starih od 6 do 15 let.

	Ženske, stare od 6 do 15 let	Moški, stari od 6 do 15 let	Skupaj osebe, stare od 6 do 15 let
DA.	96 (75,6 %)	79 (71,2 %)	175 (73,5 %)
NE.	31 (24,4 %)	32 (28,8 %)	63 (26,5 %)
Skupaj.	127	111	238

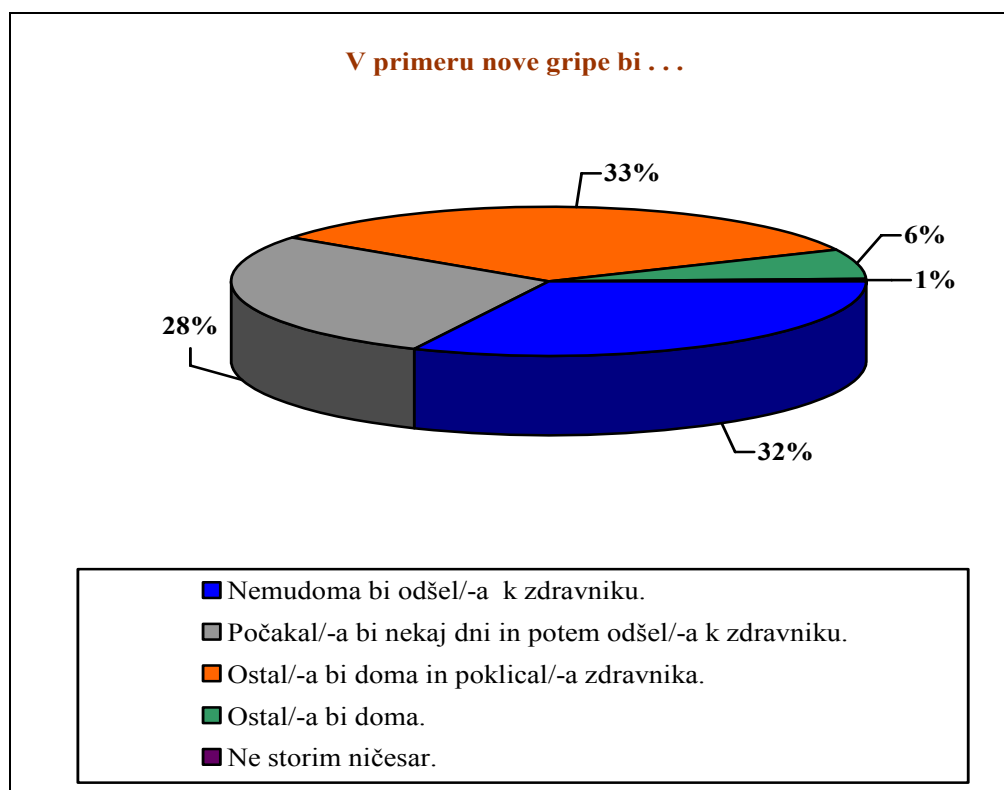
Zanimalo naju je, ali najini vrstniki (osebe, stare od 6 do 15 let) prepoznajo znake nove gripe in ali prepozna znake več žensk, starih od 6 do 15 let, ali moških, starih od 6 do 15 let. Večina deklet, starih od 6 do 15 let, prepozna znake nove gripe (96 oseb – 75,5 %). Prav tako večina fantov, starih od 6 do 15 let, prepozna znake nove gripe, teh je 79 (71,2 %). 175 oseb prepozna znake nove gripe (73,5 %).

6. Kako bi ravnali, če bi zboleli in imeli znake nove gripe?

Tabela 8: Ravnanje v primeru bolezni nove gripe po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Nemudoma bi odšel/-a k zdravniku.	127 (31,1 %)	103 (33,1 %)	230 (32 %)
Počakal/-a bi nekaj dni in potem odšel/-a k zdravniku.	114 (27,8 %)	88 (28,3 %)	202 (28 %)
Ostal/-a bi doma in poklical/-a zdravnika.	144 (35,1 %)	95 (30,5 %)	239 (33 %)
Ostal/-a bi doma.	24 (5,8 %)	21 (6,8 %)	45 (6 %)
Ne storim ničesar.	1 (0,2 %)	4 (1,3 %)	5 (1 %)
Skupaj.	410	311	721

Največ žensk – 144 bi ostalo doma in poklicalo zdravnika (35,1 %). Veliko (127 žensk – 31,1 %) bi jih nemudoma odšlo k zdravniku ali pa počakalo doma nekaj dni in potem odšlo k zdravniku (114 žensk – 27,8 %). Le malo bi jih ostalo doma ali ne storilo ničesar. Največ moških (103 moški – 33,1 %) bi nemudoma odšlo k zdravniku. Veliko bi jih ostalo doma in poklicalo zdravnika (95 moških – 30,5 %) ali počakalo doma nekaj dni in potem odšlo k zdravniku (88 moških – 28,3 %). Le malo bi jih ostalo doma ali ne storilo ničesar, a več kot žensk.

Graf 7: Ravnanje v primeru bolezni nove gripe.

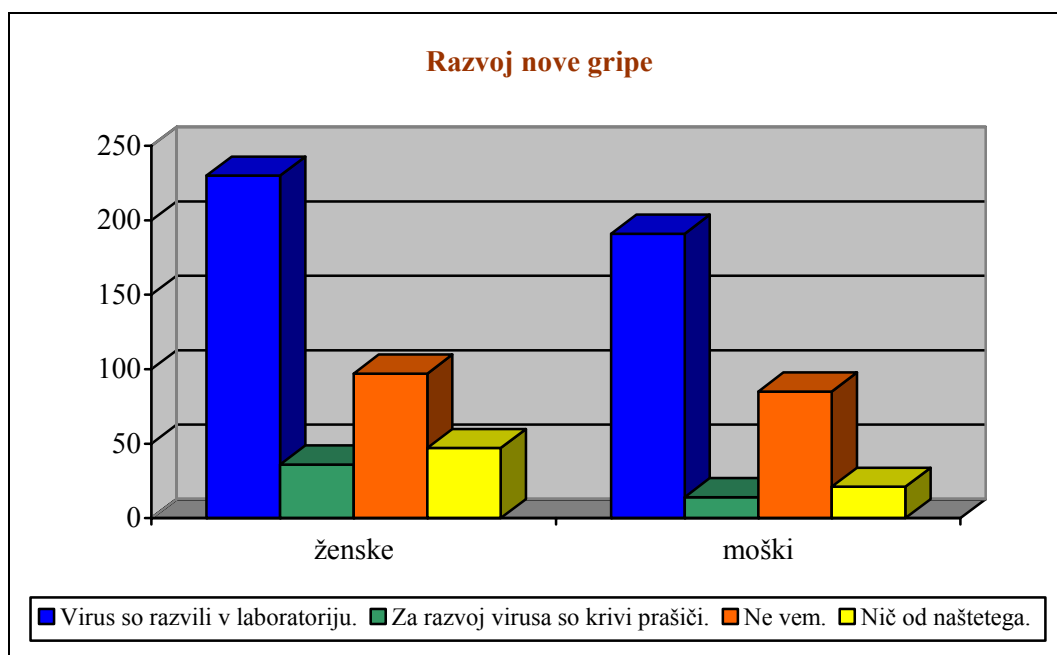
Največ anketiranih (33 % – 239 ljudi) bi v primeru obolezlosti za novo gripo ostalo doma in poklicalo zdravnika. Skoraj toliko ljudi (32 % – 230 ljudi) bi nemudoma odšlo k zdravniku. Veliko bi jih počakalo nekaj dni in potem odšlo k zdravniku (28 % – 202 človeka). 50 ljudi oz. 7 % bi jih ostalo doma ali ne storilo ničesar.

7. Kje menite, da se je razvila nova gripa?

Tabela 9: Mnenje o razvoju nove gripe po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Virus so razvili v laboratoriju.	230 (56 %)	191 (61 %)	421 (58 %)
Za razvoj virusa so krivi prašiči.	36 (9 %)	14 (5 %)	50 (8 %)
Ne vem.	97 (24 %)	85 (27 %)	182 (25 %)
Nič od naštetega.	47 (11 %)	21 (7 %)	68 (9 %)
Skupaj.	410	311	721

Največ žensk (56 % – 230 žensk) in največ moških (61 % – 191 moških) meni, da so virus nove gripe razvili v laboratoriju, teh je skupaj 421 (58 %). Veliko anketiranih ne ve, kje se je razvil virus nove gripe (182 oseb – 25 %), nekaj (68 oseb – 9 %) jih meni, da razlog nastanka nove gripe ni naveden, malo manj (50 oseb – 8 %) pa za nastanek virusa krivi prašiče, od teh prašiče krivi več žensk kot moških.

Graf 8: Mnenje o razvoju nove gripe po spolu.

Največ žensk meni, da so virus nove gripe razvili v laboratoriju. Isto meni tudi največ moških. Veliko moških in žensk ne ve, kje je bil razvit virus nove gripe. Manj moških in žensk meni, da je za razvoj virusa nove gripe kriv razlog, ki ni bil naveden, najmanj pa jih meni, da so za razvoj virusa krivi prašiči.

8. Koliko cepiv je na voljo proti novi gripi v Sloveniji?

Tabela 10: Število cepiv v Sloveniji.

	Ženske	Moški	Skupaj	%
Nobeno.	3	5	8	1,1 %
Eno.	140	104	244	33,8 %
Dve.	139	108	247	34,2 %
Tri.	13	9	22	3,1 %
Več kot tri.	10	19	29	4,1 %
Ne vem.	105	66	171	23,7 %
Skupaj.	410	311	721	100,00 %

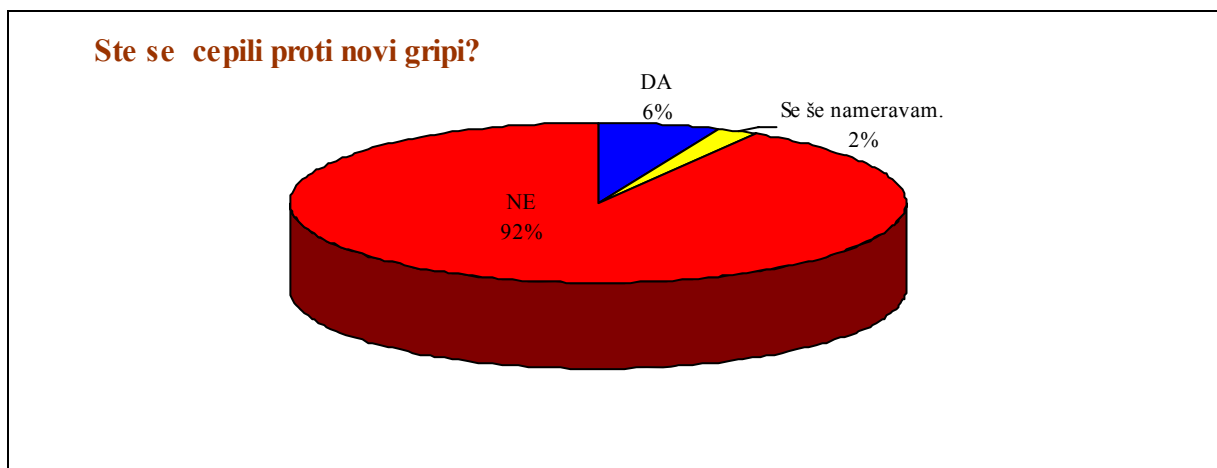
Največ anketiranih (247 oseb – 34,2 %) meni, da sta v Sloveniji na voljo dve cepivi proti novi gripi, kar je tudi pravilen odgovor. Skoraj toliko anketiranih (244 oseb – 33,8 %) meni, da je v Sloveniji na voljo le eno cepivo proti novi gripi. Veliko anketiranih (171 – 23,7 %) ne ve, koliko cepiv je na voljo v Sloveniji. Le malo jih meni, da v Sloveniji ni na voljo cepiva ali da je na voljo eno cepivo, tri cepiva ali več kot tri cepiva.

9. Ali ste se cepili proti novi gripi?

Tabela 11: Število cepljenih proti novi gripi po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Da.	21 (5 %)	25 (8 %)	46 (6 %)
Se še nameravam.	10 (2 %)	6 (2 %)	16 (2 %)
Ne.	379 (93 %)	280 (90 %)	659 (92 %)
Skupaj.	410	311	721

Večina žensk (379 žensk – 93 %) se ni cepilo proti novi gripi. Prav tako se proti novi gripi ni cepila večina moških (280 moških – 90 %). Cepilo se je le 21 žensk (5 %) in malo več moških (25 moških – 8 %). Skupaj 16 oseb se še namerava cepiti (2 %).

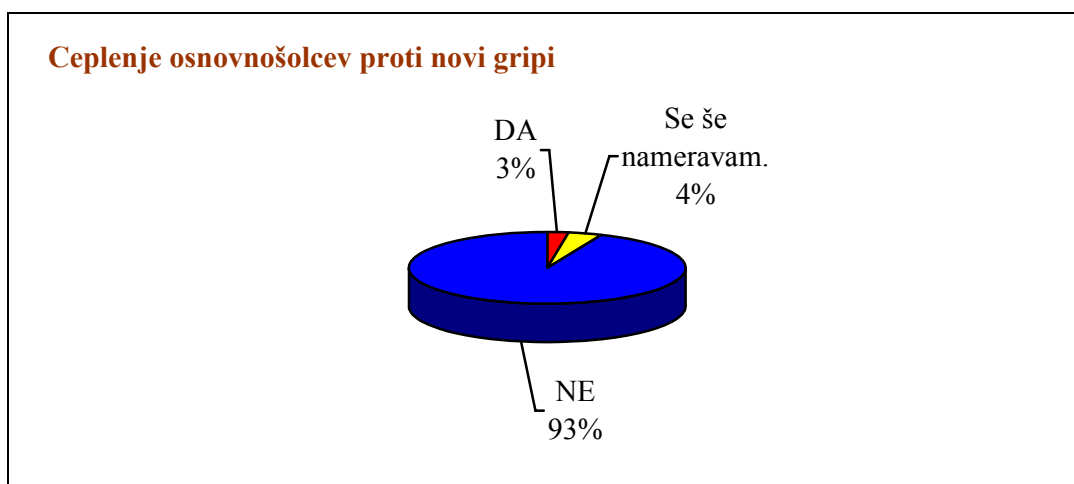
Graf 9: Število cepljenih proti novi gripi.

Večina anketiranih (92 % – 659 oseb) se ni cepila proti novi gripi. Le 6 % (46 oseb) anketiranih se je cepilo, 2 % (16 oseb) anketiranih pa se še namerava cepiti.

Tabela 12: Število oseb, starih od 6 do 15 let, cepljenih proti novi gripi, po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Da.	2 (2 %)	4 (4 %)	6 (3 %)
Se še nameravam.	6 (5 %)	3 (3 %)	9 (4 %)
Ne.	119 (93 %)	104 (93 %)	223 (93 %)
Skupaj.	127	111	238

Večina deklic, starih od 6 do 15 let, se ni cepila proti novi gripi (119 oseb – 93 %), cepili sta se le 2 deklici (2 %), 6 (5%) pa se jih še namerava cepiti. Večina dečkov, starih od 6 do 15 let, se ni cepila proti novi gripi (104 osebe – 93 %), cepili so se le 4 (4 %), 3 (3 %) pa se še nameravajo cepiti.

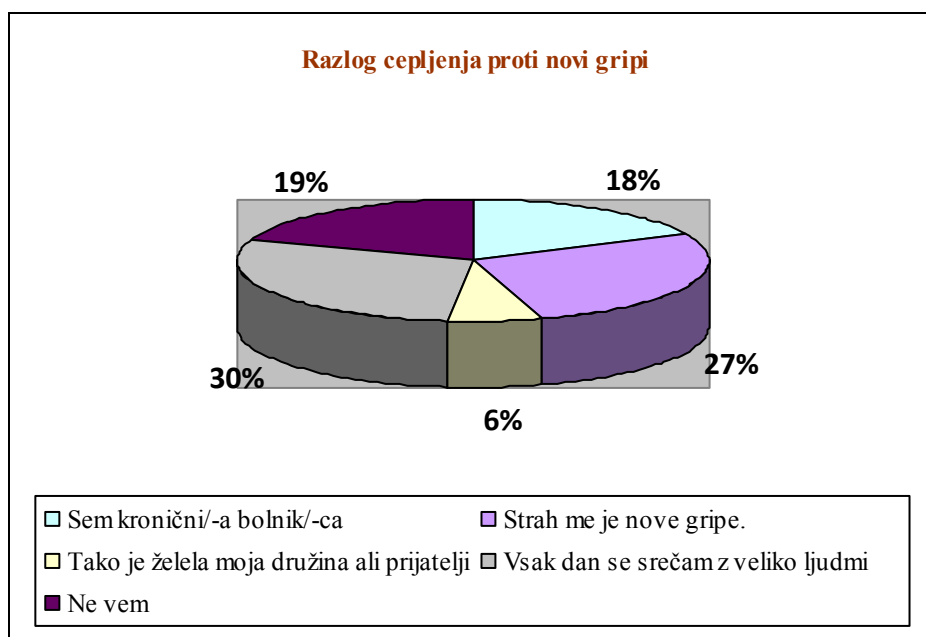
Graf 10: Število oseb, starih od 6 do 15 let, cepljenih proti novi gripi.

Večina anketiranih, starih od 6 do 15 let, se ni cepila proti novi gripi (223 oseb – 93 %). Le malo se jih je cepilo (6 oseb – 3 %) ali pa se nameravajo cepiti (9 oseb – 4 %).

10. Če ste obkrožili da, ali se še nameravam, zakaj?

Tabela 13: Število cepljenih in tistih, ki se še nameravajo cepiti po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Sem kronični/-a bolnik/-ca.	4	7	11
Strah me je nove gripe.	12	5	17
Tako je želela moja družina ali prijatelji	2	2	4
Vsak dan se srečam z veliko ljudmi.	7	11	18
Ne vem.	6	6	12
Skupaj.	31	31	62

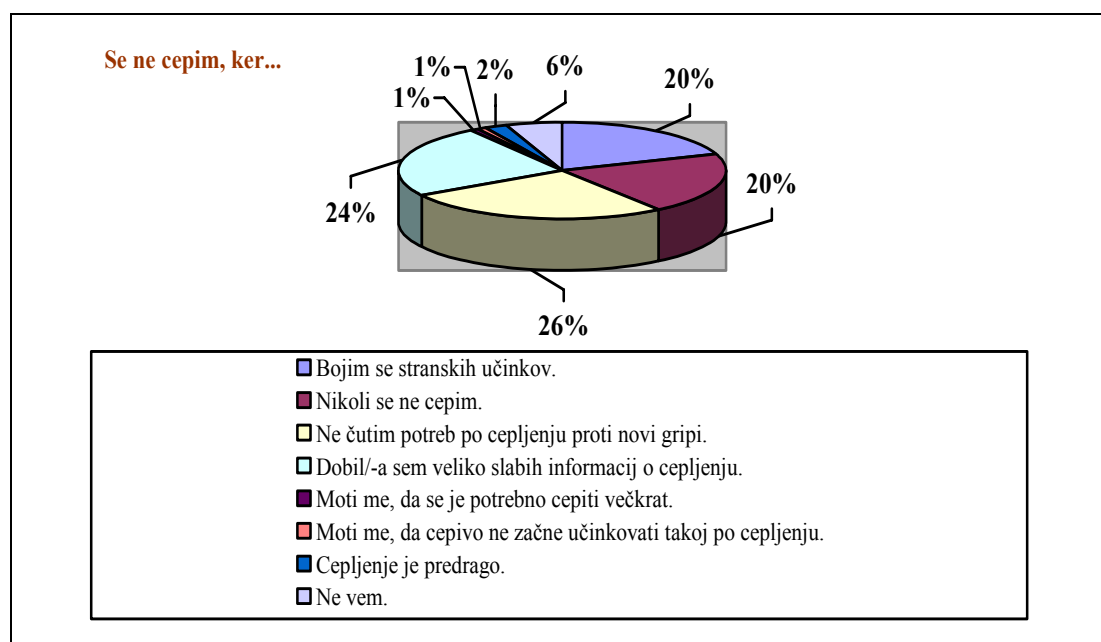
Graf 11: Število cepljenih in tistih, ki se še nameravajo cepiti.

Glavni vzrok cepljenja je, da se anketiranci srečujejo z veliko ljudmi (30 %). Drugi so se cepili oz. se še bodo, ker se bojijo nove gripe (27 %), nekateri nimajo pravega razloga (19 %), 11 (18 %) je takih, ki so kronični bolniki in so se cepili oz. se še bodo, 4 (6 %) pa se bodo cepili, ker je tako želela njihova družina in prijatelji.

11. Če ste obkrožili ne, zakaj ne?

Tabela 14: Razlog necepljenja proti gripi po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Bojim se stranskih učinkov.	84	45	129
Nikoli se ne cepim.	80	55	135
Ne čutim potreb po cepljenju proti novi gripi.	93	80	173
Dobil/-a sem veliko slabih informacij o cepljenju.	91	69	160
Moti me, da se je potrebno cepiti večkrat.	3	2	5
Moti me, da cepivo ne začne učinkovati takoj po cepljenju.	2	3	5
Cepljenje je predrago.	4	11	15
Ne vem.	22	15	37
Skupaj.	379	280	659

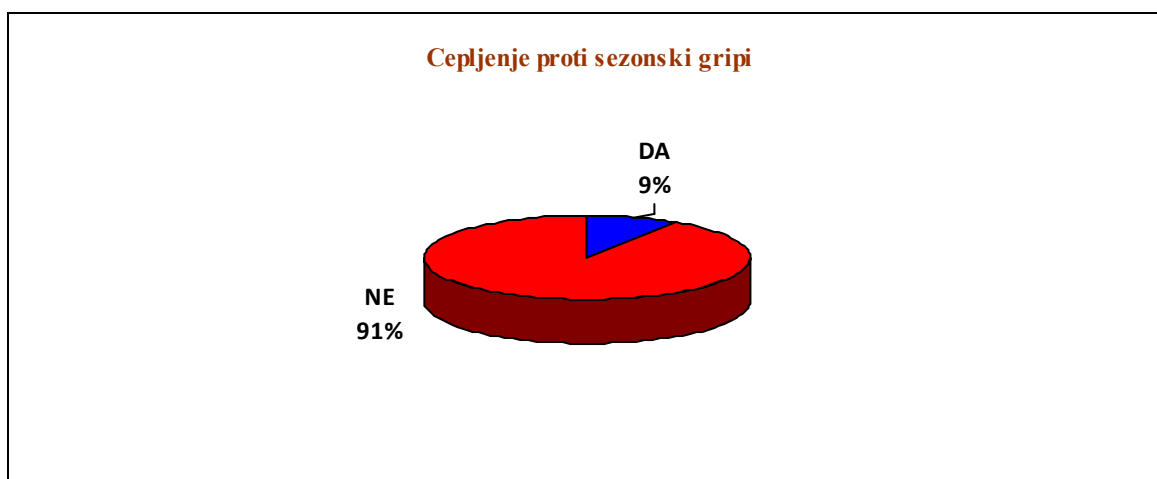
Graf 12: Razlog necepljenja.

Večina anketiranih se ne bo cepila, ker ne čuti potrebe po cepljenju – 173 anketirancev (26 %), 160 anketiranih (24 %), ker so dobili slabe informacije o cepljenju, 135 anketiranih (20 %) se nikoli ne cepi, 129 anketiranih ljudi (20 %) pa se boji stranskih učinkov. 37 ljudi (6 %) od vseh anketirancev ne pozna pravega razloga, 15 anketiranim ljudem (2 %) se zdi cepljenje predrago, 5 ljudi (1 %) moti, da se je potrebno cepiti večkrat, ostalih 5 (1 %) pa, da cepivo ne začne učinkovati takoj po cepljenju.

12. Ste se cepili tudi proti sezonski gripi?

Tabela 15: Število cepljenih proti sezonski gripi po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Da.	36	30	66
Ne.	374	281	655
Skupaj.	410	311	721

Graf 13: Število cepljenih proti sezonski gripi.

Kar 655 anketirancev (91 %) se ni cepilo proti sezonski gripi, to število pa je manjše kot pri novi gripi (proti novi gripi se ni cepilo 659, 4 anketiranci več), med njimi je več žensk, katere se niso cepile. 66 anketiranih (9 %) pa se je cepilo proti sezonski gripi, prevladujejo ženske, ampak samo za šest mest.

Tabela 16: Število oseb, starih od 6 do 15 let, cepljenih proti sezonski gripi, po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj	%
Da.	12	11	23	9,6
Ne.	115	100	215	90,4
Skupaj.	127	111	238	100,0

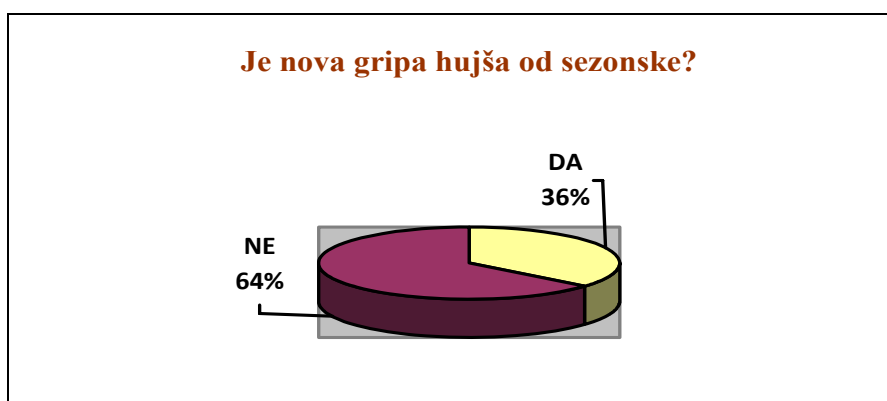
Zanimalo naju je tudi, koliko najinih sovrstnikov oz. anketiranih, starih od 6 do 15 let, se je cepilo proti novi gripi. Spet je število večje pri necepljenih proti sezonski gripi (90,4 %), tudi tukaj je več žensk. 23 anketirancev (89,6 %) pa se je cepilo, tudi tukaj prevladujejo ženske, ampak samo za tri mesta.

13. Ali menite, da je nova gripa hujša od sezonske gripe?

Tabela 17: Mnenje anketiranih, ali je nova gripa hujša od sezonske, razdeljeno po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Da.	153	107	260
Ne.	257	204	461
Skupaj.	410	311	721

Večina anketiranih (461 oseb ali 64 %) meni, da nova gripa ni hujša od sezonske, med njimi prevladujejo ženske. 260 anketirancev ali 36 % pa meni, da je nova gripa hujša, med njimi pa prav tako prevladujejo ženske.

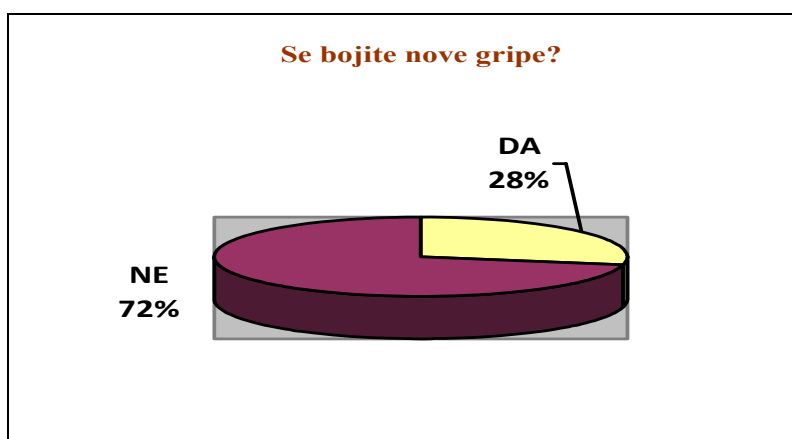

Graf 14: Mnenje anketiranih, ali je nova gripa hujša od sezonske.

14. Ali se bojite nove gripe?

Tabela 18: Koliko ljudi se boji nove gripe, razdeljeno po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Da.	126	79	205
Ne.	284	232	516
Skupaj.	410	311	721

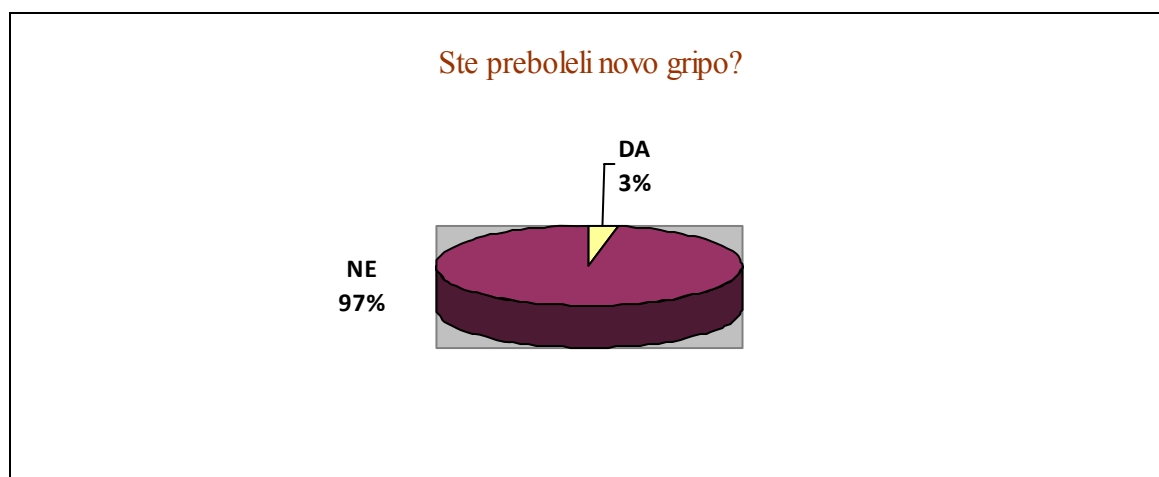
Graf 15: Koliko ljudi se boji nove gripe.

205 anketirancev (28 %) se boji nove gripe, med njimi prevladujejo ženske. 516 anketiranih (72 %) pa se ne boji nove gripe, tukaj pa prav tako prevladujejo ženske. Meniva, da če bi anketo izvajali prej, bi bilo število tistih, ki se bojijo nove gripe, večje, saj so v letu 2009 (anketo sva opravili januarja leta 2010) govorili več o novi gripi.

15. Ali ste morda že preboleli novo gripo?

Tabela 19: Število tistih, ki so preboleli novo gripo, po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Da.	8	15	23
Ne.	402	296	698
Skupaj.	410	311	721

Graf 16: Število prebolelih novo gripo.

Prevladuje število tistih, ki niso zboleli za novo gripo. 23 anketirancev oziroma le 3 % pa je zbolelo za novo gripo, med njimi prevladujejo moški.

Kaj pa za starost od 6 do 15 let?

Tabela 20: Število tistih, ki so preboleli novo gripo, po spolu, za starost od 6 do 15 let.

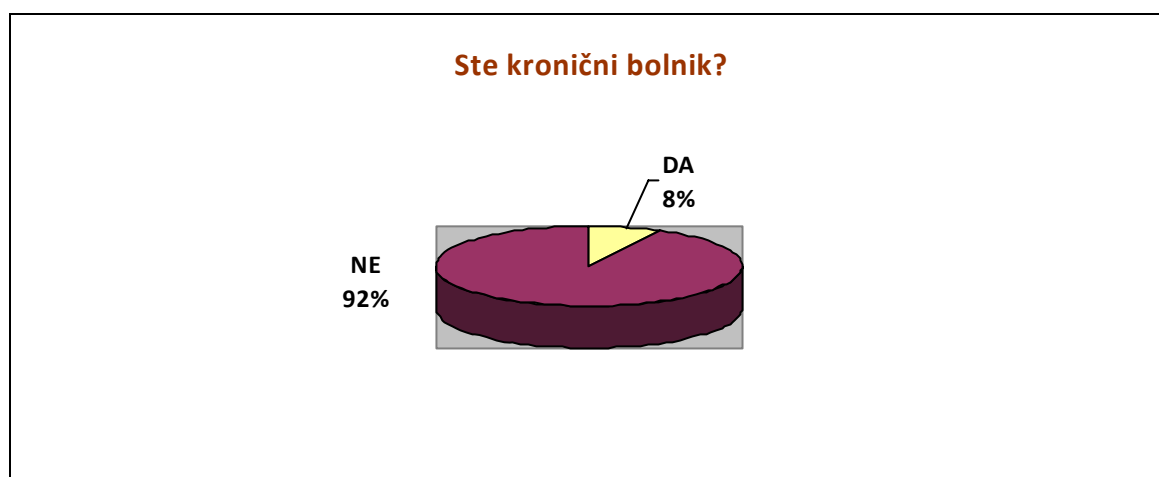
	Ženske	Moški	Skupaj	%
Da.	2	5	7	3
Ne.	125	106	231	97
Skupaj.	127	111	238	100

Med anketiranci v starosti od 6 do 15 let je od 238 za novo gripo zbolelo samo 7 ljudi, kar predstavlja 3 %. Med njimi prevladujejo moški.

16. Ste kronični/-na bolnik/-ca?

Tabela 21: Število kroničnih bolnikov po spolu.

	Ženske	Moški	Skupaj
Da.	34	23	57
Ne.	376	288	664
Skupaj	410	311	721

Graf 17: Skupno število kroničnih bolnikov anketirancev.

Od 721 anketiranih je 57 kroničnih bolnikov, kar znaša 8 % vseh anketirancev. Med njimi prevladujejo ženske. S pomočjo ankete sva ugotovili, da se vsi kronični bolniki niso cepili.

4 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

4.1 POTRDITEV HIPOTEZ

Postavili sva si naslednje hipoteze:

- Vsi anketirani skrbijo za svojo higieno (si umivajo roke pred jedjo in kihajo ter kašljajo v robec).

S pomočjo ankete sva to hipotezo zavrgli, saj si le 67,1 % vseh anketiranih umiva roke pred jedjo. Prav tako le 15,4 % anketiranih opravi vse ukrepe proti novi gripi, ki so umivanje rok pred jedjo, kašljanje in kihanje v robec, ne druženje se z obolelimi ter nošnja maske.

- Veliko anketiranih se ne bo cepilo proti novi gripi.

To hipotezo sva s pomočjo ankete potrdili, saj se 92 % anketiranih ni cepilo proti novi gripi.

- Večina anketiranih ne misli, da je nova gripa hujša od sezonske gripe.

To hipotezo sva s pomočjo ankete potrdili, saj 461 od 721 oseb meni, da nova gripa ni hujša od sezonske gripe.

- Večina anketiranih se ne boji nove gripe.

S pomočjo ankete sva potrdili to hipotezo, saj se 516 od 721 oseb ne boji nove gripe.

- Večina anketiranih pozna simptome nove gripe.

To hipotezo sva preko ankete potrdili, saj 84,3 % anketiranih pozna znake nove gripe.

- Večina anketiranih ljudi meni, da so za novo gripo krivi prašiči.

Presenečeni sva, da le 8 % anketiranih za nastanek nove gripe krivi prašiče. Tako sva to hipotezo ovrgli.

- Le malo anketiranih je zbolelo za novo gripo.

To hipotezo sva preko ankete potrdili, saj je za novo gripo zbolelo le 23 od 721 oseb.

- V večini javnih poslopij so poskrbeli za zaščito ljudi pred novo gripo.

To hipotezo sva preko intervjujev z ravnateljico naše šole, OŠ Vojnik, z zaposleno v trgovini Mercator v Vojniku in zaposlenim v lekarni v Vojniku potrdili.

4.2 UGOTOVITVE

Pri prebiranju literature sva izvedeli veliko novega in zanimivega o novi gripi.

Nova gripa se prenaša s kužnimi kapljicami, podobno kot sezonska gripa, in je akutna okužba dihal, ki jo povzroča virus A(H1N1). Bolnik je kužen do 7 dni pri otrocih in imunsko oslabljenih ljudeh kužnost traja malo dlje časa. Virus ima gene iz virusov prašičje, ptičje in človeške gripe in se prenaša med ljudmi. Ne moremo pa se okužiti, če jemo svinjsko meso.

Za zdravljenje nove gripe se uporabljata tudi dve zdravili, oseltamivir in zanamivir. Obe zdravili je najbolje začeti jemati čim prej, v prvih 48 urah.

S pomočjo ankete sva izvedeli, da večina anketiranih skrbi za svojo higieno. Večina anketiranih oseb ne stori vseh ukrepov, da bi se zaščitila proti novi gripi. Večina oseb prepozna znake nove gripe. Večina anketiranih meni, da so virus nove gripe razvili v laboratoriju. Večina anketiranih se ni cepila proti novi gripi. Glavni vzrok tistih, ki pa so se cepili, je bil, da se vsak dan srečujejo z veliko ljudmi. Le 6 % anketirancev je v cepljenje prepričala družina.

Izmed kroničnih bolnikov se niso vsi cepili proti novi gripi, prav tako tudi ne proti sezonski gripi. Le 34,2 % anketiranih ve, da sta v Sloveniji na voljo dve cepivi. Proti novi gripi se jih je cepilo nekoliko več oseb kot proti sezonski gripi. Glavni vzroki anketirancev, da se niso cepili, so bili, da ne čutijo potrebe po cepljenju, nekaterim se cepljenje zdi predrago, druge pa moti, da se je treba cepiti večkrat ali da zdravilo ne začne učinkovati takoj po cepljenju.

Meniva, da bi bili nekateri rezultati ankete malce drugačni, če bi anketo izvajali nekoliko prej, saj so več govorili o novi gripi v jesenskih mesecih leta 2009 in je bil takrat strah pred novo gripo večji kot januarja leta 2010, ko sva izvajali anketo.

S pomočjo intervjujev sva izvedeli veliko uporabnih stvari. Na nekaterih delovnih mestih imajo strožje ukrepe za higieno, odkar je razglašena pandemija nove gripe. Iz intervjuja z ravnateljico naše šole, OŠ Vojnik, sva ugotovili, da število bolnih učencev v šolskem letu 2009/2010 ni bilo večje kot pretekla leta ter da je za novo gripo zbolelo zelo malo učencev naše šole. Iz intervjuja s farmacevtom iz lekarne v Vojniku sva ugotovili, da je bilo število kupljenih multivitaminov in razkužil na začetku pandemije nove gripe zelo povečano, potem pa ne več, ter da je le malo ljudi kupilo preventivna zdravila proti novi gripi.

Iz intervjuja z osebo, ki je prebolela novo gripo, sva izvedeli, kako se je počutila, ko je bila bolna, ter da je nova gripa veliko hujša bolezen kot sezonska, saj so bile bolečine hujše, večja je bila tudi telesna temperatura.

Iz intervjuja z epidemiologinjo z Zavoda za zdravstveno varstvo Celje sva izvedeli, da je število cepljenih proti novi gripi v celjski regiji približno 12.500.

Iz intervjuja z zaposlenim na infekcijskem oddelku Splošne bolnišnice Celje pa sva izvedeli, da so v času trajanja pandemije pregledali približno 25 oseb na dan, večina teh ni bila kroničnih bolnikov.

Še vedno veliko ljudi ne skrbi za svojo higieno in ti lahko prenašajo viruse. Čeprav se ti ljudje morda ne bodo okužili, pa lahko okužijo ljudi okoli sebe.

Ugotovili sva, da je veliko področij nove gripe ostalo skoraj neraziskanih. Raziskovalci bi lahko v prihodnjih letih podrobneje raziskali nastanek virusa nove gripe ter cepiva proti novi gripi, o katerih v medijih kroži veliko govoric. Lahko bi raziskali tudi dejstvo, da kljub dejstvu, da je bila nova gripa razglašena za pandemijo, zanjo v Sloveniji ni obolelo zelo veliko ljudi.

Predvidevava pa, da se je veliko ljudi s prihodom nove gripe začelo zavedati, kako pomembna je osnovna higiena. Veseli naju tudi, da si učenci naše šole vestno umivajo roke pred jedjo, seveda pod nadzorom učiteljev.

5 SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE

1. –, 2009: Pogosta vprašanja in odgovori o cepljenju proti novi gripi [Online]. [Članek dobljen 22. januarja 2010 ob 17:45]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/pogosta_vprasanja/prikaz/cat/o_cepljenju/
2. –, 2009: Zaščiti se – preventiva [Online]. [Članek dobljen 2. februarja 2010, ob 18:18]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/kako_se_zascititi/preventiva/
3. –, 2009: Zaščiti se – posameznik in družina [Online]. [Članek dobljen 2. februarja 2010, ob 16:28]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/kako_se_zascititi/posameznik_in_druzina/
4. –, 2009: Zaščiti se – v vrtcu in šoli [Online]. [Članek dobljen 2. februarja 2010, ob 18:34]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/kako_se_zascititi/v_vrtcu_in_soli/
5. –, 2009: Zaščiti se – na delovnem mestu [Online]. [Članek dobljen 2. februarja 2010, ob 18:42]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/kako_se_zascititi/na_delovnem_mestu/
6. –, 2009: Zaščiti se – potniki [Online]. [Članek dobljen 2. februarja 2010, ob 19:04]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/kako_se_zascititi/potniki/
7. –, 2009: Pogosta vprašanja in odgovori – zaščita [Online]. [Članek dobljen 22. januarja 2010, ob 19:36]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/pogosta_vprasanja/prikaz/cat/zascita/
8. –, 2009: Pogosta vprašanja in odgovori – sem okužen z novim virusom gripe [Online]. [Članek dobljen 22. januarja 2010, ob 20:10]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/pogosta_vprasanja/prikaz/cat/sem_okuzen_z_novim_virusom_gripe/
9. Vrdelja M., 2009: Novi virus gripe: vprašanja in odgovori [Online]. [Članek dobljen 2. februarja 2010, ob 19:15]. Dostopno na naslovu: <http://www.ivz.si/index.php?akcija=novica&n=1808>
10. Vrdelja M., 2009: Svetovna zdravstvena organizacija razglasila Fazo 5 pandemske pripravljenosti [Online]. [Članek dobljen 2. februarja 2010, ob 19:16]. Dostopno na naslovu: <http://www.ivz.si/index.php?akcija=novica&n=1796>
11. –, 2009: Arhiv novic o novi gripi [Online]. [Članek dobljen 21. januarja 2010, ob 17:16]. Dostopno na naslovu: <http://ustavimo-gripo.si/index.php/novice>
12. –, 2009: Arhiv Dela [Online]. [Članek dobljen 2. februarja 2010, ob 18:25]. Dostopno na naslovu: <http://www.delo.si/arhiv>

13. –, 2009: Spremenjena navodila za obravnavo bolnikov s sumom na pandemsko gripo [Online]. [Članek dobljen 2. februarja 2010, ob 19:30]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/novice/objava/zaradi_spremenjene_strategije_ni_ve_jemanja_brisov_pri_v_sakemu_ki_kae_znake/
14. –, 2009: Poročilo o cepljenju proti pandemski gripi [Online]. [Članek dobljen 7. februarja 2010, ob 18:16]. Dostopno na naslovu: http://www.ivz.si/javne_datoteke/datoteke/1782-POROCILOcocrepljenjucproticpandemskicgripiczacsplet_19_11_2009.doc
15. –, 2009: Nacionalna priporočila za cepljenje proti pandemski gripi [Online]. [Članek dobljen 7. februarja 2010, ob 18:22]. Dostopno na naslovu: http://www.ivz.si/javne_datoteke/datoteke/1782-Nacionalnacpriporocilaczacepljenjecproticpandemskicgripic_18_12.doc
16. –, 2009: Cepljenje proti pandemski gripi-cepivo je brezplačno, prispevek za storitev je 7 evrov [Online]. [Članek dobljen 7. Februarja 2010, ob 18:31]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/novice/objava/cepljenje_proti_pandemski_gripic_-_cepivo_je_brezplachno_prispevek_za_storit/
17. –, 2009: Povzetek neželenih učinkov po cepljenju proti pandemski gripi na Švedskem [Online]. [Članek dobljen 7. februarja 2010, ob 18:39]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/novice/objava/povzetek_nezhelenih_uchinkov_po_cepiljenju_proti_pandemski_gripic_na_shvedske/
18. –, 2009: Povzetek tedenskega poročila Evropske agencije za zdravila (EMA) [Online]. [Članek dobljen 7. Februarja 2010, ob 19:02]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/novice/objava/povzetek_tedenskega_porochila_evropske_agencije_za_zdravila_ema/
19. –, 2009: Če zbolim - ostanite doma [Online]. [Članek dobljen 17. januar 2010, ob 19:31]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/ce_zbolim/ostanite_doma/
20. –, 2009: Ustavimo gripo [Online]. [Članek dobljen 22. oktobra 2009, ob 16:24]. Dostopno na naslovu: <http://www.ustavimo-gripo.si/>
21. Mak S., 2009: Gripa A (H1N1) [Online]. [Članek dobljen 7. Februar 2010, ob 17:15]. Dostopno na naslovu: http://www.zd-sb.si/cgi-bin/stran.pl?id=4&izris=izpisiNovico&st_pod=52&jezik=slo&templ=0%20%20%20%20%20%3C/td%3E

22. –, 2009: Pandemska gripa - pregled pojmov [Online]. [Članek dobljen 7. februar 2010, ob 19:16]. Dostopno na naslovu: http://ustavimo-gripo.si/index.php/pandemska_gripa/pregled_pojmov/

23. –, 2009: Novi virus gripe - informacije [Online]. [Članek dobljen 17. februar 2010, ob 21:30]. Dostopno na naslovu: http://www.mz.gov.si/si/novi_virus_gripe_informacije/

Mirjam Černe Prelovšek in Primož Košir, 2009; V skrbi za vaše zdravje, priloga Kako proti gripi in prehladu? Izdajatelj: Krka, d.d.

6. PRILOGE

6.1 Anketni vprašalnik

Anketa

Sva Lucija Dolšek in Taja Kuzman. Delava raziskovalno nalogo o novi gripi. Lepo Vas prosiva, da si vzamete minuto časa in rešite anketo. Anketa je anonimna!
Prosiva, da **obkrožite** svojo izbiro. (samo eno!)

1. Sem:
 - a) ženskega spola
 - b) moškega spola
2. Moja starost je:
 - a) 6 do 15 let
 - b) 16 do 30 let
 - c) 31 do 55 let
 - č) več kot 56 let
3. Kako pogosto si umivate roke pred jedjo?
 - a) Vedno
 - b) Včasih.
 - c) Nikoli.
4. Ste pred pandemijo nove gripe skrbeli za svojo higieno (umivanje rok, kihanje in kašljanje v robec)?
 - a) Da.
 - b) Ne.
 - c) Včasih.
5. Kako se zavarujete pred okužbo z novo gripo?(Si pred obroki umivate roke, kihate in kašljate v robec, se ne družite z obolelimi, nosite masko?)
 - a) Storim vse naštetе ukrepe proti novi gripi.
 - b) Storim 4 od vseh 5 naštetih ukrepov.
 - c) Storim 3 od vseh 5 naštetih ukrepov.
 - č) Storim 2 od vseh 5 naštetih ukrepov.
 - d) Storim 1 od vseh 5 naštetih ukrepov.
 - e) Ne storim ničesar.
6. Ali veste kakšni so znaki nove gripe?
 - a) Da.
 - b) Ne.
7. Kako bi ravnali, če bi zboleli in imeli znake nove gripe?
 - a) Nemudoma bi odšel/-a k zdravniku.

- b) Počakal/-a bi nekaj dni in potem odšel/-a k zdravniku.
 - c) Ostal/-a bi doma in poklical/-a zdravnika.
 - d) Ostal/-a bi doma.
 - e) Ne bi storil/-a ničesar.
8. Kje menite, da se je razvila nova gripa?
- a) Virus so razvili v laboratoriju.
 - b) Za razvoj virusa so krivi prašiči.
 - c) Ne vem.
 - d) Nič od naštetega.
9. Koliko cepiv je na voljo proti novi gripi v Sloveniji?
- a) Nobeno.
 - b) Eno.
 - c) Dve.
 - d) Tri.
 - e) Več kot tri.
 - f) Ne vem.
10. Ali ste se cepili proti novi gripi?
- a) Da.
 - b) Se še nameravam.
 - c) Ne.
11. Če ste obkrožili da ali se še nameravam, zakaj?
- a) Sem kronični/-a bolnik/-ca.
 - b) Strah me je nove gripe.
 - c) Tako je želela moja družina ali prijatelji.
 - d) Vsak dan se srečam z veliko ljudmi.
 - e) Ne vem.
12. Če ste obkrožili ne, zakaj ne?
- a) Bojim se stranskih učinkov.
 - b) Nikoli se ne cepim.
 - c) Ne čutim potreb po cepljenju proti novi gripi.
 - d) Dobil/-a sem veliko slabih informacij o cepljenju.
 - e) Moti me, da se je potrebno cepiti večkrat.
 - f) Moti me, da cepivo ne začne učinkovati takoj po cepljenju.
 - g) Cepljenje je predrago.
 - h) Ne vem.
13. Ste se cepili tudi proti sezonski gripi?
- a) Da.
 - b) Ne.

14. Ali menite, da je nova gripa hujša od sezonske gripe?	15. Ali se bojite nove gripe?
---	-------------------------------

a) Da. b) Ne.	a) Da. b) Ne.
16. Ali ste morda že preboleli novo gripo? a) Da. b) Ne.	17. Ste kronični/-na bolnik/-ca? a) Da. b) Ne.

Hvala za sodelovanje!